

Scan

**บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2**

นางนิตยา เคลือบวัง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2550

**The Roles of Basic Education School Board Members in Academic Affairs
Administrative Function in Schools under the Office
of Tak Educational Service Area 2**

Mrs. Nittaya Khueabwang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2007

หัวข้อวิทยานิพนธ์   บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงาน
วิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2

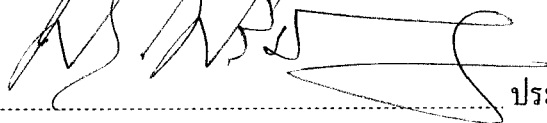
ชื่อและนามสกุล   นางนิตยา เคลือบวัง

แขนงวิชา   บริหารการศึกษา

สาขาวิชา   ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

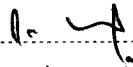
อาจารย์ที่ปรึกษา   1. รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว
2. อาจารย์ประเสริฐ งามพันธุ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

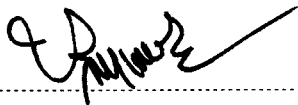
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประยูร ศรีประสาธน์)

กรรมการ

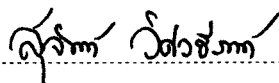
(รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว)

กรรมการ

(อาจารย์ประเสริฐ งามพันธุ์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิทวธีรานนท์)

วันที่ 13 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2551

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

ผู้วิจัย นางนิตยา เคลือบวัง **ปริญญา** ศีษศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว (2) อาจารย์ประเสริฐ งามพันธุ์ **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้น
พื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 (2) เพื่อ
เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 จำแนกตาม ประเภทของคณะกรรมการและขนาดของ
สถานศึกษา (3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

กลุ่มตัวอย่างเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด
ดาก เขต 2 จำนวน 304 คน จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการ คือ ประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนพระภิกษุ
สงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น จำนวน 76 คน ประเภทผู้แทนองค์กรชุมชน หรือ ผู้แทนองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น 76 คน ประเภท ผู้แทนผู้ปกครอง หรือผู้แทนศิษย์เก่า 76 คน ประเภทผู้บริหารสถานศึกษา หรือ
ผู้แทนครู จำนวน 76 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบ
มาตรประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่น .989 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน ค่าสถิติที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีการ
ของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า (1) บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงาน
วิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม และ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะกรรมการ
มีบทบาทในระดับมาก ส่วนด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดแหล่ง
เรียนรู้ และ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ คณะกรรมการมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง (2) คณะกรรมการ
ต่างประเภทกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่าในภาพรวมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน
สถานศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ปัญหา
คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง และขาดงบประมาณจากชุมชนที่จะ
มาสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา ข้อเสนอแนะที่สำคัญเกี่ยวกับบทบาทด้านการบริหารงานวิชาการ
คือ ควรมีการประชุม สัมมนา เพิ่มพูนความรู้ในบทบาทหน้าที่ และภารกิจของสถานศึกษาให้แก่คณะกรรมการ
และรัฐควรจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาที่ไม่สามารถหารายได้เพิ่มเติมให้มากขึ้น
คำสำคัญ บทบาทด้านการบริหารวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Thesis title: The Roles of Basic Education School Board Members in Academic Affairs Administrative Function in Schools under the Office of Tak Educational Service Area 2

Researcher: Mrs. Nittaya Khlueabwang; **Degree:** Master of Education (Educational Administration); **Thesis advisors:** (1) Dr. Kla Tongkow, Associate Professor; (2) Mr. Prasert Ngampan; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The purposes of this research were to: (1) study the roles of basic education school board members in academic affairs administrative function in schools under the Office of Tak Educational Service Area 2; (2) compare opinions toward the roles of basic education school board members in academic affairs administrative function in schools under the Office of Tak Educational Service Area 2, as classified by category of school board members and school size; and (3) study problems and recommendations concerning the roles of basic education school board members in academic affairs administrative function in schools under the Office of Tak Educational Service Area 2.

The research sample consisted of 304 basic education school board members in basic education schools under the Office of Tak Educational Service Area 2, obtained by multi-stage sampling. They were classified as 76 experts and local monk representatives or local religious organization representatives, 76 community organization or local administration organization representatives, 76 alumni or parent representatives, and 76 school administrators or teacher representatives. The employed research instrument was a rating scale questionnaire, developed by the researcher, with .989 reliability coefficient. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, and Scheffe method for pair-wise comparison.

Research findings indicated that (1) the roles, considered as a whole, of basic education school board members in academic affairs administrative function in schools under the Office of Tak Educational Service Area 2 were at the moderate level; when considered by aspect, it was found that their roles in the aspects of organizing atmosphere and environment, and local wisdom were at the high level; while their roles in the aspects of educational quality assurance, school-based curriculum, organizing learning sources, and organizing the learning process were at the moderate level; (2) school board members of different categories differed significantly, at the .05 level, in their opinions toward their roles as a whole in academic affairs administrative function; while school board members in schools of different sizes did not significantly differ in their opinions toward their roles as a whole in academic affairs administrative function; and (3) regarding the problems, there were the problems of school board members lacking knowledge and understanding on their roles and duty, and the lack of financial support from the community for the school operation; as for the main recommendations, the following were given: meetings and seminars should be organized for school board members to enhance their knowledge and understanding on their roles and duty, and on the functions of the school, and the state should provide more budget to schools that could not seek additional incomes.

Keywords: Academic affairs administration role, Basic education school board

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ อาจารย์ประเสริฐ งามพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจ ตลอดเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านและขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ดร.ชวลิต หมั่นนุช อาจารย์ดร.สุรเสน ทั้งทอง อาจารย์กิตติพงศ์ พิพัฒน์ศิริพงศ์ อาจารย์ดร.ราวดี ปรากฏวงศ์ อาจารย์เดช รักการ ที่ได้กรุณาให้ คำแนะนำในฐานะผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดากเขต 2 ที่ให้ความ ร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

คุณงามความดีและประโยชน์อันพึงมีที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบแต่ บิดา มารดา ครู-อาจารย์ ที่ให้ชีวิตการศึกษา อนาคต รวมทั้งสรรพวิชาแก่ผู้วิจัย และมอบแต่ ครอบครั้ว และผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนทุกท่าน ที่เป็นผู้คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือ สนับสนุนผู้วิจัยตลอดเวลา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี

นิตยา เคลือบวัง

มีนาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
การบริหารสถานศึกษา.....	11
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท.....	19
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	22
บทบาทหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษาด้านการบริหารวิชาการ.....	34
การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	67
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาตาก เขต2.....	70
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต2.....	77
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ด้านการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2.....	84
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	88
สรุปผลการวิจัย.....	89
อภิปรายผล.....	93
ข้อเสนอแนะ.....	98
บรรณานุกรม.....	100
ภาคผนวก.....	107
ก. ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม.....	108
ข. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ.....	110
ค. สำเนาหนังสือหนังสือขอความอนุเคราะห์ทดสอบเครื่องมือ และเก็บข้อมูลในการวิจัย.....	117
ง. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	122
ประวัติผู้วิจัย.....	137

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกสัดส่วนตามประเภท ของคณะกรรมการและขนาดโรงเรียน.....	62
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทของ กรรมการและขนาดของสถานศึกษา.....	67
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 ในปีการศึกษา 2550 ในภาพรวม.....	70
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ตามรายชื่อ.....	71
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 ด้านการจัดบรรยากาศและ สภาพแวดล้อม.....	72
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้.....	73
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้.....	74
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ด้านการประกัน คุณภาพการศึกษา.....	76
ตารางที่ 4.9 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับการมบทบาทของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานพื้นฐานด้านการ บริหารงานวิชาการ.....	78
ตารางที่ 4.10 แสดงการทดสอบรายคู่ของเซฟเฟ รวมทั้ง 6 ด้าน.....	79
ตารางที่ 4.11 แสดงการทดสอบรายคู่ของเซฟเฟ ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม.....	80
ตารางที่ 4.12 แสดงการทดสอบรายคู่ของเซฟเฟ ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม.....	81
ตารางที่ 4.13 แสดงการทดสอบรายคู่ของเซฟเฟ ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม.....	82
ตารางที่ 4.14 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับการมีบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ.....	83
ตารางที่ 4.15 ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2.....	84
ตารางที่ 4.16 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดาก เขต.....	85

ฉ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

"...งานด้านการศึกษาเป็นงานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญและความเสื่อมของชาตินั้น ขึ้นอยู่กับการศึกษาของชาติเป็นข้อใหญ่ ตามข้อเท็จจริงที่ทราบกันดีแล้ว ขณะนี้บ้านเมืองของเรามีพลเมืองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งมีสัญญาณบางอย่างเกิดขึ้นด้วยว่า พลเมืองของเรบางส่วนเสื่อมทรามลงไปในความประพฤติกและจิตใจ ซึ่งเป็นอาการที่น่าวิตก ถ้าหากยังคงเป็นอยู่ต่อไป เราอาจจะเอาตัวไม่รอด ปรากฏการณ์เช่นนี้ นอกจากเหตุอื่นแล้ว ต้องมีเหตุมาจากการจัดการศึกษาด้วยอย่างแน่นอน เราต้องจัดงานด้านการศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น...(พระบรมราโชวาทที่พระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๑๐)

การศึกษานับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของมนุษย์ในอันที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกอย่างมีความสุขเพราะการศึกษาถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาด้านวัตถุและด้านจิตใจ และเป็นที่ตระหนักกันทั่วว่าชาติบ้านเมืองเจริญก้าวหน้าได้นั้นก็ต้องอาศัยการศึกษา และนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างถูกวิธี การศึกษากับสังคมไทยมีพัฒนาการสมัยสุโขทัยจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น เริ่มต้นที่บ้าน วัด สำนักต่าง ๆ จนกระทั่งในรัชการที่ 5 การศึกษาได้เปลี่ยนแปลงมาสู่โรงเรียนอย่างเป็นทางการโดยมีการจัดตั้งโรงเรียนขึ้นในพระบรมมหาราชวังและนำไปสู่การจัดตั้งโรงเรียนสำหรับราษฎรที่วัดมหารธรรมพาราม การศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นลำดับมีการจัดตั้งกระทรวงธรรมการขึ้นดูแลและรับผิดชอบ มีการจัดตั้งโรงเรียนประเภทต่าง ๆ ได้แก่โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนบุคคล และโรงเรียนประชาบาลซึ่งจัดตั้งโดยประชาชน การจัดการศึกษาของไทยที่ผ่านมาจัดโดยฝ่ายราชการเป็นส่วนใหญ่ การที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษานั้นมีน้อยมาก โรงเรียนดำเนินการ คิด วางแผน ทำ และตัดสินใจด้วยโรงเรียนเองเป็นส่วนใหญ่ ขาดพลังจากชุมชนที่สมควรเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา ส่งผลให้การจัดการศึกษาไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับความต้องการ และสภาพอันแท้จริงของวิถีชีวิตที่เป็นอยู่ในชุมชน รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษา โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพราะการศึกษามีบทบาทในการพัฒนาเด็กยากจนและประชาชนให้

เป็นผู้มีคุณภาพที่สามารถพัฒนาชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของตน ครอบครัวและบ้านเมือง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษา ทุกระดับควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของชุมชน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะสถานศึกษาอยู่ใกล้ชิดกับชุมชนมาก

ในปี 2542 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 ซึ่งถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ (กรมสามัญศึกษา 2542: 1) โดยกำหนดให้ 1) สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 8) 2) การจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา 3) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (มาตรา 9) และ 4) ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา บุคคลในชุมชนให้มี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์กรและกลุ่มบุคคลดังกล่าว มาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา รวมทั้งให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วน-ท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นระดับมัธยมศึกษาเพื่อการศึกษาโดยให้รู้จัก และมีส่วนร่วมจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมกับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2543: 6) การจัดการศึกษา และตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ได้กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทในสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา สนับสนุนให้เด็กในเขตบริการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง พิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เด็กมีความสามารถพิเศษ มีบทบาทในการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ในรูปแบบต่าง ๆ

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล

ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัย เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

จากพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ได้เน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ได้กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในสถานศึกษาได้ดำเนินการ ผ่านมา 7 ปี ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและทำการวิจัย บทบาทการทำงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการและขนาดของสถานศึกษาและศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 เพราะตระหนักว่างานวิชาการคือหัวใจสำคัญของการศึกษา หากทุกฝ่ายเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง การปฏิรูปการศึกษาที่จะบรรลุเป้าประสงค์

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2

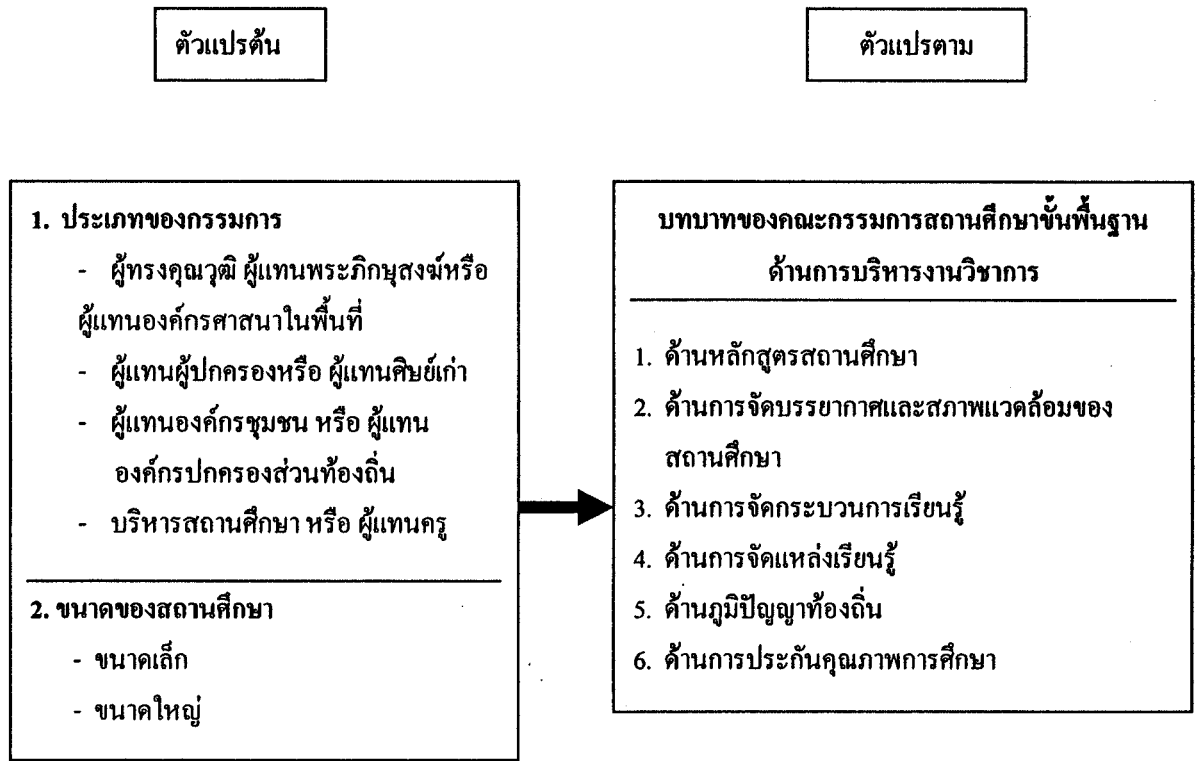
2.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 จำแนกตามประเภทของกรรมการและขนาดของสถานศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 โดยใช้ขอบข่ายและภารกิจเรื่องบทบาทและหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 และ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาเป็นกรอบในการศึกษา

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 คณะ กรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 ต่างประเภทกันมีบทบาทด้านการบริหารงานวิชาการต่างกัน

4.2 คณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีบทบาทด้านการบริหารงานวิชาการต่างกัน

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาวิชา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 ตามระเบียบ

กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ซึ่งได้กำหนดแนวทางให้สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ดังนี้

5.1.1 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

5.1.2 ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5.1.3 รับทราบ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การจัดระบบและการดำเนินการตามระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

5.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอกเขต 2 จำนวน 1545 คน จากสถานศึกษาจำนวน 133 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอกเขต 2 จำนวน 304 คน จากสถานศึกษา 74 โรงเรียน จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการ 4 ประเภท ตามกรอบแนวคิด คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น จำนวน 76 คนผู้แทนองค์กรชุมชน และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 76 คน ผู้แทนผู้ประกอบการและผู้แทนศิษย์เก่า 76 คน ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้แทนครู จำนวน 76 คน

5.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

5.3.1 ตัวแปรอิสระ

- 1) ประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย
  - (1) ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่
  - (2) ผู้แทนผู้ประกอบการ หรือ ผู้แทนศิษย์เก่า
  - (3) ผู้แทนองค์กรชุมชน หรือ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - (4) ผู้บริหารสถานศึกษา หรือ ผู้แทนครู

2) ขนาดของสถานศึกษา ประกอบด้วย สถานศึกษาขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน) และสถานศึกษาขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนเกินกว่า 300 คนขึ้นไป)

5.3.2 *ตัวแปรตาม* ได้แก่ ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามบทบาท ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามขอบข่ายและภารกิจ จากคู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2547 ซึ่งกำหนดบทบาทหน้าที่ ภารกิจและความรับผิดชอบ จำนวน 6 ด้าน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาตามกรอบแนวคิด 4 ประเภท ต่อไปนี้

6.1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึงผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งเป็นผู้นำเสนอและเติมเต็มข้อมูลด้านคุณธรรม จริยธรรมตามหลักธรรมของศาสนาซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ นักเรียนเป็นคนดีของสังคม ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านอย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

6.1.2 ผู้แทนผู้ปกครอง หรือ ผู้แทนศิษย์เก่า หมายถึงผู้สะท้อนปัญหาและความต้องการด้านคุณภาพทางการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนทั้งในส่วนที่คาดหวังและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น และ ให้ความร่วมมือกับครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและหลอมรวมเป็นความรัก ความภาคภูมิใจต่อสถาบันการศึกษา

6.1.3 ผู้แทนองค์กรชุมชน หรือ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ผู้สะท้อนสภาพของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชน และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาทั้งในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและ แหล่งเรียนรู้ ที่ครอบคลุมทั้งเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษา และมีความสำคัญต่อสถานศึกษาอย่างยิ่งในเรื่องการขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ทรัพยากรทางการจัดการศึกษา และเชื่อมโยงแผนพัฒนาการศึกษา กับแผนพัฒนาท้องถิ่น

6.1.4 ผู้บริหารสถานศึกษา หรือ ผู้แทนครู หมายถึง บุคคลสำคัญที่จะสะท้อนภาพของการบริหารจัดการ ผู้ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นการทำงาน ทบทวน

รายงาน และเป็นผู้ที่มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพที่ร่วมนำเสนอข้อมูลและสภาพปัญหาด้าน กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งรายงานงานผลการจัดการศึกษาสะท้อนความคิด เปิดโอกาสให้ผู้แทนแต่ละกลุ่มได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ รวมทั้งการพิจารณานำมติ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากที่ ประชุมไปสู่การปฏิบัติ

6.2 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ
หมายถึงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้

6.2.1 ด้านหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และ ติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

6.2.2 ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา หมายถึง การให้ ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมสนับสนุนและติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

6.2.3 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะ ส่งเสริม สนับสนุนและติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

6.2.4 ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมสนับสนุน และติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ในการจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

6.2.5 ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมสนับสนุนและ ติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

6.2.6 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การรับทราบ ให้ข้อเสนอแนะ และติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดระบบและการดำเนินการตามระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

6.3 สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียน วิทยาลัย หรือหน่วยงานการศึกษาที่เรียกชื่ออย่าง อื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับงบประมาณ จากรัฐแต่ละแห่ง ยกเว้นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและศูนย์การเรียน แบ่งเป็น 2 ขนาดคือ (กระทรวงศึกษาธิการ,2546)

6.3.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกินสามร้อยคน

6.3.2 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึงสถานศึกษาที่มีนักเรียนเกินกว่าสามร้อยคน

6.4 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 หมายถึงสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดตาก 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง อำเภอพบพระ และ อำเภออุ้มผาง

6.5 การให้ข้อเสนอแนะ หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในการให้ข้อเสนอแนะกับสถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น ให้ข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การจัดระบบและการดำเนินการตามระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

6.6 การให้ความเห็นชอบ หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในการให้ความเห็นชอบกับสถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

6.7 การส่งเสริม สนับสนุน หมายถึง หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและ

6.8 การติดตามประเมินผล หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในการติดตามประเมินผล สถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น ติดตามประเมินผล การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและติดตามประเมินผล การจัดระบบและการดำเนินการตามระบบ ประกันคุณภาพภายใน

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าไปใช้ได้ดังนี้

7.1 ผลการวิจัยทำให้ได้รับทราบระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการบริหารวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

7.2 ผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริม
สนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถปฏิบัติตามบทบาทได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

7.3 ผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารวิชาการ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
  - 1.1 หลักการและแนวคิด
  - 1.2 สารสำคัญของการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
  - 1.3 ภารกิจและกระบวนการบริหารการศึกษา
  - 1.4 แนวนโยบายของรัฐกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
  - 2.1 ความหมายของบทบาท
  - 2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 3.1 ความหมายและของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 3.2 องค์ประกอบและวิธีการได้มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 3.3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. บทบาทหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษาด้านการบริหารวิชาการ
  - 4.1 ความหมายและความสำคัญของงานวิชาการและการบริหารงานวิชาการ
  - 4.2 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
    - 4.2.1 ด้านหลักสูตรสถานศึกษา
    - 4.2.2 ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
    - 4.2.3 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้
    - 4.2.4 ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้
    - 4.2.5 ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น
    - 4.2.6 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
5. การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การบริหารสถานศึกษา

1.1 หลักการและแนวคิด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 กำหนดว่า “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นการร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุ วัตถุประสงค์ของ การจัดการศึกษาที่กำหนดเอาไว้ มีผู้ให้ความหมายของสถานศึกษาไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

เซอร์เบอร์ค เอ ไชมอน (Herbert A. Simon) อ้างในวิจิตร ศรีสอาน (2533: 6) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่บุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน

กำพล แสนบุญเรือง (2542 : 17) การบริหารสถานศึกษาคือ การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อการบริหารและพัฒนาทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยอาศัย หลักสูตรเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร โดยไม่หวังผลกำไรที่เป็น สิ่งของ แต่มุ่งพัฒนาคนให้ดียิ่งขึ้น

ไพรัช พิณทอง (2548 : 13) การบริหารสถานศึกษาหมายถึง การบริหารงานในขอบเขตของ หน่วยงานหนึ่งๆ ที่คณะบุคคลร่วมกันดำเนินการในการจัดการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้บริการ ทางการศึกษาแก่สมาชิกซึ่งจะส่งผลให้ผู้รับบริการ ได้พัฒนาในด้านต่างๆ อันจะนำไปสู่การเป็นสมาชิก ที่ดีของสังคมต่อไป

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วพอจะสรุปได้ว่า การบริหารงานในสถานศึกษา เป็นการดำเนินกิจกรรมในการจัดการศึกษาของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารและพัฒนาการศึกษาของสมาชิกในสังคม โดยอาศัยหลักสูตรเป็นแนวทางในการดำเนินงาน

1.2 สาระสำคัญของการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1.2.1 การแบ่งส่วนราชการในสถานศึกษา กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่าง

อื่น พ.ศ. 2547 กำหนดให้การแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาและส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้เป็นไปตามแนวทางดังต่อไปนี้

- 1) สอดคล้องกับภารกิจหลักและภารกิจรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการ
- 2) มีความเป็นเอกภาพในทางการบริหารการจัดการ มีความยืดหยุ่นและพร้อมต่อการปรับเปลี่ยน
- 3) มีกลไกในการประสานงานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น
- 4) มุ่งผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจ ความคุ้มค่า ลดขั้นตอนการบริหารเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารจัดการ
- 5) กำเนึงถึงความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลต่อสัมฤทธิ์ผลของคุณภาพการศึกษาระดับ และขนาดของสถานศึกษาหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น จำนวนนักเรียน ผู้รับบริการ และความเหมาะสมด้านอื่น ให้แบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาและส่วนราชการอื่นที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นกลุ่มและกลุ่มอาจแบ่งส่วนราชการเป็นกลุ่มงานหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ที่มีฐานะเทียบเท่ากลุ่มงานได้ การกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับแนวทางดังกล่าวและต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษานั้นสังกัด ส่วนขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 คุณลักษณะของสถานศึกษา

- 1) สถานศึกษาควรมีบทบาทหลักเป็นหน่วยบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของท้องถิ่น และควรเป็นหน่วยนำสังคมของชุมชนนั้น โดยอาศัยกรอบนโยบายที่กำหนดในระดับชาติเป็นแนวทาง ไม่ควรกำหนดบทบาทให้เป็นเพียงหน่วยงานรองรับนโยบายและสนองความต้องการของศูนย์อำนาจส่วนกลางเพียงอย่างเดียว
- 2) สถานศึกษามีคุณภาพและศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่จะต้องพัฒนาสถานศึกษาทุกแห่งให้มีคุณภาพ และศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินการได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาใดที่พัฒนาไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน จำเป็นต้องบูรณหรือแปรสภาพเป็นแหล่งบริการทางการศึกษาในรูปแบบอื่น

3) สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการสถานศึกษาภายใต้กรอบนโยบายที่กำหนดด้วยตนเอง ดังนั้น การตัดสินใจโดยสมบูรณ์ในการบริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งาน บริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไปที่เป็นส่วนของสถานศึกษาจึงควรเปิดเสรีอยู่ที่สถานศึกษา

4) สถานศึกษาทุกแห่งสามารถประกันคุณภาพได้ ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย แผนการดำเนินงาน และการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน และดัชนีชี้วัดคุณภาพที่สามารถตรวจสอบและเปิดเผยต่อสาธารณชนได้

5) สถานศึกษามีการรวมพลังกันในการดำเนินงาน ดังนั้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กรและบุคคลทั้งภาครัฐและเอกชน และการรวมกลุ่มสถานศึกษา จึงเป็นแนวทางหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพและเสริมพลังให้สถานศึกษาสามารถจัดบริการได้กว้างขวางหลายรูปแบบ

1.3 ภารกิจและกระบวนการบริหารการศึกษา

1.3.1 ภารกิจของสถานศึกษา ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จากการวิเคราะห์ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อพิจารณาข้อกำหนดเกี่ยวกับ ภารกิจของสถานศึกษา ปรากฏว่ามีประเด็นที่อาจเรียงลำดับซึ่งช่วยให้สะดวกแก่การมองโดยภาพรวม แสดงให้เห็นถึงภารกิจในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาจำนวน 32 ข้อ จัดลำดับมาตราใน พ.ร.บ. ได้ดังนี้

- 1) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม
- 2) จัดกระบวนการเรียนรู้โดยมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง การส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้สากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถประกอบอาชีพรู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 3) การจัดการศึกษาโดยยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิตให้สังคมมีส่วนร่วมและพัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- 4) การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา
- 5) การจัดให้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชนองค์กรเอกชนองค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนา สถานประกอบการและ สถาบันสังคมอื่น
- 6) จัดให้บุคคลทั่วไปมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน และให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

7) จัดให้บุคคลที่มีความบกพร่องด้านต่างๆหรือพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษา ขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และจัดการศึกษาให้ผู้ที่มีความสามารถพิเศษในรูปแบบที่เหมาะสม

8) สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบ(การศึกษา ในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย)

9) สถานศึกษาจัดให้มีการเทียบ โอนผลการเรียนของผู้เรียน รูปแบบเดียวกัน/ต่างรูปแบบสถานศึกษาเดียวกัน/ต่างสถานศึกษา

10) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องจัดการศึกษาภาคบังคับ

11) จัดการศึกษาปฐมวัยจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

12) จัดการศึกษาโดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด และกระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติเต็มตามศักยภาพ

13) จัดการศึกษาโดยเน้นทั้งความรู้คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการในเรื่อง

(1) ความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์กับสังคม

(2) ความรู้/ทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การจัดการการรักษาและการใช้ทรัพยากร/สิ่งแวดล้อม

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม กีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้

(4) ความรู้/ทักษะด้านคณิตศาสตร์และภาษา

(5) ความรู้/ทักษะการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต

14) จัดกระบวนการเรียนรู้โดยดำเนินการดังนี้

(1) เนื้อหาสาระ/กิจกรรมตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน

(2) ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการแก้ปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และใฝ่รู้

(4) จัดการเรียนการสอนสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างสมดุลและปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมคุณลักษณะอันพึงประสงค์

(5) สนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม/สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และรอบรู้ และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้

(6) จัดการเรียนให้เกิดขึ้นทุกเวลา/สถานที่ และร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อ พัฒนาผู้เรียน

15) ประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติกการสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบความรู้ในกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับแต่ละระดับและรูปแบบ ใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อ และนำผลการประเมินผู้เรียนมา ใช้ประกอบการพิจารณา

16) จัดทำสาระหลักสูตรส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาของชุมชน/สังคม/ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

17) ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นส่งเสริมความเข้มแข็งของ ชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

18) บริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจที่กำหนดในกฎกระทรวง

19) คณะกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของ สถานศึกษา

20) สถานศึกษาเอกชนมีความอิสระในการบริหารและการจัดการศึกษา แต่มีการกำกับ ติดตามประเมินคุณภาพมาตรฐานจากรัฐ

21) สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับ/ทุกประเภท ตามที่กฎหมายกำหนด

22) จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในและถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน

23) เตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 5 ปี

24) ให้ความร่วมมือในด้านการให้ข้อมูลที่เป็นเอกชนหลักฐานและข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพิ่มเติมตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานฯ

25) กรณีที่ผลการประเมินไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดต้องปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน ตามข้อเสนอของสำนักงานรับรองมาตรฐานฯภายในระยะเวลาที่กำหนด

26) ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา

27) จัดให้บุคคลครอบครัวชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชนองค์กร เอกชนองค์กร วิชาชีพสถาบันศาสนาสถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นมาระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา โดยให้เป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาบริจาคตฤษฎีสินและทรัพยากรอื่นแก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมกับการระดมค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

28) ปกครองดูแลบำรุงรักษาใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา

29) บริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

30) จัดให้มีระบบการตรวจสอบติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้ งบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษานโยบายจัดการ และคุณภาพมาตรฐานการศึกษา

31) ใช้ประโยชน์จากการจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็น เพื่อการศึกษา

32) พัฒนาบุคลากร ให้ความรู้ ความสามารถ ทักษะในการผลิตและการใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสม

33) จัดให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในโอกาสแรกทำได้

1.3.2 กระบวนการบริหารสถานศึกษา

กระบวนการบริหารสถานศึกษา ได้มีการกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 39 กำหนดว่า สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34(2) มีอำนาจหน้าที่ตามที่ กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือหัวหน้าส่วน ราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- 1) บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและขอสถานศึกษาหรือส่วนราชการรวมทั้งนโยบายและ วัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ
- 2) ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นขอสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของทางราชการ
- 3) เป็นผู้แทนขอสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการ จัดทำนิติกรรมสัญญาในราชการขอสถานศึกษาหรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่ สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับตามที่ได้รับมอบหมาย
- 4) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา
- 5) อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิบัตรขอสถานศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด
- 6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการสภากาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย

1.3 แนวนโยบายของรัฐกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 29 หน้า 11-12 ได้ระบุว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริม ความเข้มแข็งของชุมชน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรมแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนา ชุมชน โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการ อีกทั้งหาวิธีสนับสนุน ให้มีการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์และพัฒนาระหว่างชุมชน (ราชกิจจานุเบกษา พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 : 11-12)

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ. 2543 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ระบุว่า เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การ

สรรหา คุณสมบัติ และได้กำหนดบทบาทหน้าที่ไว้ ดังนี้ คือ (1) กำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษา (2) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา (3) ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น (4) กำกับและติดตามการดำเนินงาน ตามแผนของสถานศึกษา (5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน (6) ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์ สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการเด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ (7) เสนอแนวทาง และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ของสถานศึกษา (8) ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ (9) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น (10) ให้ความเห็นชอบ รายงานผลการดำเนินงานประจำปี ของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน (11) แต่งตั้งที่ปรึกษา และหรือ คณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควร (12) ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย จากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น (กรมสามัญศึกษา 2543 : 4-5)

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

จากนโยบายดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า รัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชน จึงได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน

ประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษาจัดการการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

2.1 ความหมายของบทบาท

บทบาท (Role) เป็นเรื่องของการแสดงพฤติกรรมและหน้าที่ความรับผิดชอบ ออกมาตามฐานะหรือตำแหน่งทางสังคม ของบุคคล ซึ่งมีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทไว้หลายประการดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายว่า การทำตามหน้าที่ ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542: www.ris3.royin.go.th/dictionary.asp)

เรียมส พจนนุสนธิ์ (2541: 11) ให้ความหมายว่าบทบาท หมายถึงภารกิจหน้าที่ที่ถูกกำหนดมาควบคู่กับตำแหน่งทางสังคม ในสถาบันซึ่งบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำรงตำแหน่งได้ ต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามภารกิจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้เฉพาะตำแหน่งนั้น และบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ต้องนำความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์หรือมโนทัศน์ของตนเองที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมอย่างมีศาสตร์และมีศิลป์ตามบทบาทหน้าที่

คำนิ้ง อัดตศุภนาพันธ์ (2542: 13) ให้ความหมายคำว่าบทบาทคือ การปฏิบัติงานของบุคคลตามอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้กับตำแหน่งที่บุคคลนั้นดำรงอยู่ในขณะนั้น

ลีวิสัน (Levisohn 1971 อ้างถึงใน ปาริชาติ ภัควิภาส 2543 : 22) สรุปบทบาทไว้ 3 ประการ ได้แก่

ประการที่ 1 บทบาท หมายถึง บรรทัดฐานและความคาดหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบอื่น ๆ ที่มีลักษณะในทำนองเดียวกัน ซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดไว้ บทบาทนี้คำนึงถึงตัวบุคคลน้อยที่สุด มุ่งไปที่การชี้บ่งหน้าที่ที่ควรทำ

ประการที่ 2 บทบาท หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งเองที่คิดและทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น

ประการที่ 3 บทบาท หมายถึง การกระทำของแต่ละคนที่จะกระทำโดยให้ความสัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคมหรือแนวทางอันบุคคลพึงกระทำเมื่อตนดำรงตำแหน่งนั้น ๆ

พัทธา สายหู (2544) ให้นิยามเกี่ยวกับบทบาทว่า บทบาท คือขอบเขตอำนาจหน้าที่และสิทธิในการกระทำของแต่ละงานที่เรามีต่อผู้อื่นและสถานภาพ คือ ฐานะตำแหน่งที่บุคคลได้จากการปฏิบัติตามบทบาทนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับตำแหน่งฐานะของผู้อื่น

เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni 1992 : 196 อ้างถึงใน บุญชิต งามสง่า 2545 : 18) ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า หมายถึงกลุ่มพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กันกับหน้าที่ตำแหน่ง

บุญชิต งามสง่า (2545 : 18) ให้ความหมายคำว่าบทบาทหมายถึง หน้าที่ความรับผิดชอบและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่ถูกกำหนดไว้ ควบคู่กับตำแหน่งหน้าที่ที่ผู้นั้นได้รับแต่งตั้งหรือสิ่งทีผู้นั้นควรกระทำ

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวแล้วสรุปได้ว่าบทบาท หมายถึงว่า การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามสภาพหรือกลุ่มทางสังคม ทุกสังคมจะมีบทบาทให้ทุกคนได้ปฏิบัติตามแตกต่างกันหลายบทบาทเช่น เป็นพ่อ แม่ ครู พี่ น้อง กรรมการสถานศึกษา นักเรียน แต่ละบทบาทจะมีการแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปตามภารกิจหน้าที่ที่กำหนดไว้เฉพาะตำแหน่งนั้น

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท

การรับรู้บทบาทของตนเอง ถือเป็นหัวใจของปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท การที่บุคคลจะปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท ได้ดีเพียงใด ย่อมเกี่ยวข้องกับลักษณะตามบทบาทที่เกิดขึ้นซึ่งอัลพอร์ด (Altpord, 1973 : 186-188 อ้างถึงใน รัสมิ พันธูลาก 2545 : 13) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการแสดงบทบาทของบุคคลว่าขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 ประการ คือ

1. ความคาดหวังในบทบาท เป็นบทบาทตามความคาดหวังของผู้อื่น หรือ เป็นบทบาทที่สถาบัน องค์กร หรือกลุ่มสังคมคาดหวังให้บุคคลปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ที่บุคคลนั้นครองตำแหน่ง

2. การรับรู้บทบาท เป็นการรับรู้ในบทบาทของตนเองว่าจะมองเห็นบทบาทของตัวเองได้ตามการรับรู้ นั้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับความต้องการของบุคคล ทั้งนี้การรับรู้ในบทบาทและความต้องการของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ตลอดจนเป้าหมายในชีวิตและค่านิยมของบุคคลที่ปฏิบัติบทบาทนั้น ๆ อยู่

3. การยอมรับในบทบาทของบุคคล ที่เกิดขึ้นได้เมื่อมีความสอดคล้องกันของบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและบทบาทหน้าที่ที่ตนเองรับรู้อยู่ การยอมรับบทบาทนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาท และการสื่อสารระหว่างสังคมและบุคคลนั้น ทั้งนี้เพราะบุคคลไม่ได้ยินดียอมรับบทบาททุกบทบาทเสมอไป แม้ว่าจะได้รับการคัดเลือกหรือถูกแรงผลักดันจากสังคมให้ยอมรับตำแหน่ง และมีบทบาทหน้าที่ปฏิบัติก็ตาม เพราะถ้าหากว่าบทบาทที่ได้รับนั้นทำให้

ได้รับผลเสียหาย หรือเสียผลประโยชน์ และยังถ้าขัดแย้งกับความต้องการหรือค่านิยมของบุคคลนั้น ผู้ครองตำแหน่งนั้นอยู่ที่พยายามหลีกเลี่ยงบทบาทนั้น ๆ

4. การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของบุคคล เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพ แสดงจริง ซึ่งอาจเป็นการแสดงบทบาทตามการรับรู้ ตามความคาดหวังที่สังคมคาดหวัง หรือเป็นการแสดงบทบาทตามการรับรู้ และความคาดหวังของตนเอง การที่บุคคลจะปฏิบัติตามบทบาท หน้าที่ได้ดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับระดับการยอมรับบทบาทนั้น ๆ ของบุคคลที่ครองตำแหน่งอยู่เพราะ มาจากความสอดคล้องกันระหว่างบทบาทที่สังคมคาดหวังและการรับรู้บทบาทของตนเอง

ฮาร์ดีและคอนเวย์ (Hardy and Conway, 1988 อ้างถึงใน พรเจริญ บัวพุ่ม 2543 : 13) ได้กล่าวว่าการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท เป็นพฤติกรรมหรือการกระทำที่สอดคล้องกับตำแหน่ง หน้าที่ที่ได้รับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจจะไม่ดำเนินไปได้ด้วยดี เมื่อบุคคลผู้ดำรงบทบาท ประสบกับภาวะความเครียดในบทบาท มีความรู้สึกกดดัน คับข้องใจ มีความยากลำบาก ในการ ดำรงบทบาทใดบทบาทหนึ่ง อันเกิดจากความคาดหวังในบทบาทกับความสามารถในการ แสดงออกตามบทบาทไม่สอดคล้องกัน และความรู้สึกยากลำบากในการดำรงบทบาทจะถูกขัดให้ หดไปด้วยการพิจารณาเกี่ยวกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความสามารถในบทบาทมีแนวคิดสำคัญ ดังนี้

1. ความสามารถจะเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการทางสังคม
2. ความสามารถเป็นสิ่งจำเป็นในการกระทำบทบาท
3. ความสามารถทำให้เกิดความก้าวหน้าของบุคคลและสังคม ซึ่งทักษะพื้นฐานในการ แสดงความสามารถในการทำงาน ส่วนหนึ่งมาจากความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยมและแรงจูงใจ ของบุคคล นั่นคือการที่บุคคลจะสามารถผสมผสานการปฏิบัติตามบทบาทได้ดีเพียงใด สิ่งสำคัญคือ การรับรู้บทบาทและความสามารถของบุคคลในการผสมผสานการปฏิบัติบทบาทตามบทบาทที่ รับรู้

มิทเชลล์และลาร์สัน (Mitchell and Larson, 1987 อ้างถึงใน รัศมี พันธุลาก 2545 : 15) กล่าวถึงปัญหาของบทบาทที่เกิดขึ้นในองค์กรที่มีปัญหาดังนี้

1. ความขัดแย้งของบทบาท ซึ่งมี 4 ประเภท คือ
  - 1.1 ความขัดแย้งทางบทบาทกับบุคคล หมายถึงการที่บุคคลในองค์กรได้รับ มอบหมายให้ปฏิบัติภารกิจจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งภารกิจนั้นมีความขัดแย้งในตัวเอง คือ ถ้าปฏิบัติแล้วเกิดผลเสียจากการกระทำนั้น ๆ

1.2 ความขัดแย้งทางบทบาทระหว่างบุคคล หมายถึง การที่บุคคลในองค์กร ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมีความเข้าใจหรือคาดหวังในเรื่องเดียวกันแตกต่างกัน ทำให้มีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้งานหรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์

1.3 ความขัดแย้งระหว่างบทบาท หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งต้องสวมบทบาทหลายบทบาทและบทบาทนั้นมีความแตกต่างกัน และเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับความต้องการที่แท้จริง

1.4 ความขัดแย้งระหว่างบทบาทกับตัวบุคคล หมายถึง ความขัดแย้งจะเกิดขึ้นเสมอ เมื่อกำนิยมและทัศนคติของบุคคลนั้นไปกันไม่ได้และความคาดหวังในบทบาท

2. ความกำกวมในบทบาท หมายถึง ความไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของตน จึงทำให้เกิดความไม่มั่นใจในสิ่งที่กระทำว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ มักพบในบุคลากรที่เข้าปฏิบัติงานในหน้าที่ต่าง ๆ โดยไม่มีการชี้แจงรายละเอียดมาก่อน

3. การมีบทบาทมากเกินไป หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งต้องเผชิญกับความคาดหวังจากบุคคลอื่นหลาย ๆ บทบาท ที่ต้องกระทำให้เสร็จสมบูรณ์ไปพร้อม ๆ กัน และไม่สามารถที่จะกระทำให้เสร็จตามเวลา ทำให้คุณภาพงานลดลง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการปฏิบัติตามบทบาท เป็นการทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามสภาพหรือกลุ่มทางสังคม ทุกสังคมจะมีบทบาทให้ทุกคน ได้ปฏิบัติตามแตกต่างกันหลายบทบาทแตกต่างกันไป การปฏิบัติตามบทบาทมีทั้งที่ประสบผลสำเร็จและพบปัญหาอุปสรรคอันอาจเกิดจากผู้สวมบทบาท ไม่มีความชำนาญ หรือ องค์กรกำหนดบทบาทไม่ชัดเจน หรือการที่บุคคลไม่ปฏิบัติตามบทบาทที่องค์กรกำหนดไว้

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือตัวแทนของประชาชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตชุมชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตั้งในชุมชน บทบาทและหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษา จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาตามมาตรา 40 แห่ง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545) ที่ระบุว่า “ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา...

3.1 ความจำเป็นและความสำคัญ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 องค์กรประกอบ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1 ความจำเป็นและความสำคัญ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตชุมชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาอันเนื่องมาจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา อย่างแท้จริงในลักษณะเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนของสถานศึกษา

บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งต้องทำหน้าที่แทนชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนทุกคนจึงต้องคำนึงถึงการจัดการศึกษาที่จะเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ซึ่งเป็นลูกหลานของชุมชน ขณะเดียวกันก็จะต้องทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู โดยตระหนักถึงความเป็น “เจ้าของร่วมกัน” จึงอาศัยกระบวนการทำงานที่เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและความโปร่งใสตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา พร้อมกับยึดถือหลักการของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม ด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบร่วมกัน และคำนึงถึงความคุ้มค่าในการลงทุนด้านการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 2547)

3.2 องค์กรประกอบ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 40 ไว้เป็นบทเฉพาะกาล แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างมาก เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นเสมือนผู้แทนท้องถิ่นที่จะเป็นกลไกเชื่อมโยงนโยบายของรัฐไปสู่ชุมชนที่ตั้งโรงเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่ความเป็นพลเมืองดี เป็นพื้นฐานการศึกษาตลอดชีวิต เป็นพื้นฐานอาชีวศึกษาและการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ศ.เกษม วัฒนชัย, สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ 14 กุมภาพันธ์ 2546) นั่นคือนำไปสู่เก่ง ดี และมีความสุขของผู้เรียน นอกจากนี้การมีคณะกรรมการสถานศึกษายังเป็นการสะท้อนหน้าที่ความรับผิดชอบตามแนวทางที่กำหนดไว้ว่า “ทุกคนจะต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา (All for Education) ” ดังนั้นบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาจะมีมากขึ้นกว่าเดิมมาก

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการกำหนดให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล ยิ่งทำให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 และนำไปใช้เป็นเวลา 3 ปี นั้น ด้วยเหตุผลตาม มาตรา 40 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมาตรา 38 วรรคสองและวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 บัญญัติให้จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการ สรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนการกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และจำนวนกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาสำหรับการศึกษาบางประเภท ที่มีสภาพและลักษณะการปฏิบัติงานแตกต่างไปจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยทั่วไป ซึ่งอาจกำหนดให้แตกต่างไปตามสภาพและลักษณะการปฏิบัติงานตลอดทั้งความจำเป็นเฉพาะของสถานศึกษาประเภทนั้น ได้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ยกเลิกกฎกระทรวงออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 และ ออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

“ผู้ปกครอง” หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของนักเรียน และให้หมายความรวมถึงบุคคลที่นักเรียนอยู่ด้วยเป็นประจำ หรือที่นักเรียนอยู่รับใช้การงาน

“ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของรัฐ

“สถานศึกษา” หมายความว่า โรงเรียน วิทยาลัย หรือหน่วยงานการศึกษา ที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับงบประมาณจากรัฐ แต่ละแห่ง ยกเว้นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และศูนย์การเรียนรู้

“สถานศึกษาขนาดเล็ก” หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกินสามร้อยคน

“สถานศึกษาขนาดใหญ่” หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียนเกินกว่าสามร้อยคนขึ้นไป

“องค์กรชุมชน” หมายความว่า ชุมชนหรือองค์กรที่มีประชาชนรวมตัวกันไม่น้อยกว่าสิบห้าคน เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน โดยส่วนรวมอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี มีผลงานที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับรอง และมีที่ตั้งแน่นอนอยู่ในท้องที่ตำบลหรือแขวงที่เป็นภูมิลำเนาของนักเรียนในสถานศึกษา หรือท้องที่ตำบลหรือแขวงที่สถานศึกษาตั้งอยู่

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรการบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่ได้รับการจัดตั้งตามกฎหมาย ซึ่งสถานศึกษาตั้งอยู่

“ศิษย์เก่า” หมายความว่า ผู้ที่สถานศึกษารับรองว่าสำเร็จการศึกษาจากหรือเคยศึกษาในสถานศึกษานั้น

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละแห่ง

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละแห่ง

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่ละแห่ง

“ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษาตั้งอยู่

ข้อ 2 ในสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวนเก้าคน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวนสิบห้าคน ประกอบด้วย

(1) ประธานกรรมการ

(2) กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวนหนึ่งคน

(3) กรรมการที่เป็นผู้แทนครู จำนวนหนึ่งคน

(4) กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนหนึ่งคน

(5) กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนหนึ่งคน

(6) กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า จำนวนหนึ่งคน

(7) กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่จำนวนหนึ่งรูปหรือหนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวนสองรูปหรือสองคนสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่

(8) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและจำนวนหกคนสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่

(9) ผู้อำนวยการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 3 ประธานกรรมการและกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) และ (8) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(2) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(3) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(4) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(5) ไม่เป็นผู้สัญญาจ้างกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษานั้น ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใดมีลักษณะต้องห้ามตาม

(6) ต้องออกจากการเป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามหรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบกิจการหรือการใด ๆ อันมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวแล้วต่อผู้อำนวยการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการ

ข้อ 4 นอกจากคุณสมบัติตามข้อ 3 แล้ว

(1) กรรมการตามข้อ 2 (2) ต้องเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น และไม่เป็นครูเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของสถานศึกษา ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

(2) กรรมการตามข้อ 2 (3) ต้องเป็นครู

(3) กรรมการตามข้อ 2 (4) ต้องไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของสถานศึกษา ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

(4) กรรมการตามข้อ 2 (6) ต้องเป็นผู้ที่เคยศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษานั้น และไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้าง ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

(5) กรรมการตามข้อ 2 (8) ต้องไม่เป็นกรรมการสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเกินกว่าสามแห่งขึ้นไปในเวลาเดียวกันและไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของสถานศึกษาที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

ข้อ 5 ให้ผู้อำนวยการดำเนินการสรรหาและเลือกประธานกรรมการและกรรมการตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(1) ในการสรรหาและเลือกกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) และ (6) ให้บุคคลแต่ละประเภทเสนอชื่อผู้ที่เห็นสมควรเป็นกรรมการ ซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ 3 และข้อ 4 จากนั้นให้ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเลือกกันเองให้เหลือประเภทละหนึ่งคน ทั้งนี้ โดยให้แต่ละประเภทแยกกันดำเนินการ

(2) ในการสรรหาและเลือกกรรมการตามข้อ 2 (4) ให้องค์กรชุมชนเสนอชื่อผู้ที่เห็นสมควรเป็นกรรมการ ซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ 3 และข้อ 4 จากนั้นให้ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเลือกกันเองให้เหลือจำนวนหนึ่งคน ในกรณีไม่มีองค์กรชุมชนในท้องที่ตำบลหรือแขวงที่เป็นภูมิลำเนาของนักเรียนในสถานศึกษาหรือตำบลหรือแขวงที่สถานศึกษาตั้งอยู่ หรือมีแต่ไม่เสนอชื่อผู้แทนเข้ารับเลือกเป็นกรรมการ ให้ผู้อำนวยการสรรหาผู้แทนองค์กรชุมชนในท้องที่ตำบลหรือแขวงใกล้เคียงหรือในท้องที่ตำบลหรือแขวงของเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียงเป็นกรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนในสถานศึกษานั้น

(3) การสรรหาและเลือกกรรมการตามข้อ 2 (5) ให้ดำเนินการ โดยสภาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(4) การสรรหาและเลือกกรรมการตามข้อ 2 (8) ให้ดำเนินการ โดยการพิจารณา ร่วมกันของผู้ที่ได้รับการสรรหาและได้รับเลือกให้เป็นกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5)

(6) (7) และกรรมการตามข้อ 2 (9) ให้ได้จำนวนสองคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและจำนวนเจ็ดคนสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่

(5) การสรรหาและการเลือกประธานกรรมการ ให้ผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และกรรมการตามข้อ 2 (9) ร่วมกันเลือกประธานกรรมการจากผู้ที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(6) ให้ผู้อำนวยการเสนอรายชื่อผู้ที่ได้รับการสรรหาและได้รับเลือกตาม (1) ถึง (5) ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการและกรรมการ

ข้อ 6 หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา และการเลือกกรรมการนอกจากที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้ ให้เป็นไปตามประกาศของสถานศึกษา

ข้อ 7 ประธานกรรมการและกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) และ (8) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้ นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการและกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) และ (8) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ ทำให้เสื่อมเสียต่อสถานศึกษาหรือหย่อนความสามารถ

(4) ขาดคุณสมบัติตามข้อ 3 หรือข้อ 4

(5) พ้นจากการเป็นพระภิกษุ เฉพาะกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนที่เป็นพระภิกษุสงฆ์ ข้อ 8 ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7)

หรือ (8) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการสรรหา เลือก และแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการแทนภายในเก้าสิบวัน เว้นแต่วาระของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่ดำเนินการก็ได้ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อ 9 ในกรณีที่ประธานกรรมการและกรรมการตามวรรคหนึ่งจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการใหม่ภายในเก้าสิบวันก่อนวันครบวาระ และให้ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการและกรรมการซึ่งแต่งตั้งใหม่เข้ามารับหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้มีอำนาจในการประกาศให้สถานศึกษาใดเป็นสถานศึกษาที่มีสภาพและลักษณะการปฏิบัติงานแตกต่างจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยทั่วไป

ข้อ 10 ในวาระเริ่มแรกให้ผู้อำนวยการดำเนินการสรรหาและเลือกประธานกรรมการและกรรมการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ 11 ในวาระเริ่มแรกกรรมการตามข้อ 2 (3) ยังไม่ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจนกว่าครุสภาจะกำหนดให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

ข้อ 12 ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาอันเกี่ยวกับการปฏิบัติการ หรือการดำเนินการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้

3.2 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2.1 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 (อุทัย บุญประเสริฐ 2547 : 157-162) ไว้ 12 ข้อ ดังนี้

1) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา

- (1) ศึกษาและทำความเข้าใจในความมุ่งหมาย หลักการของการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
- (2) ศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งของสถานศึกษา
- (3) กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และทิศทางการบูรณาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
- (4) กำหนดแผนพัฒนาการศึกษาด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน และความสัมพันธ์ชุมชน
- (5) กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำธรรมนูญโรงเรียน

2) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

- (1) ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- (2) พิจารณาความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาการศึกษาสถานศึกษา
- (3) พิจารณาความเป็นไปได้และความเหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการหรือยุทธศาสตร์การดำเนินงาน กิจกรรม งาน โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

3) ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

- (1) ศึกษาหลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (2) พิจารณาความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (3) พิจารณาความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

4) ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษา

4) กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา

- (1) กำหนดแผนการกำกับและติดตามร่วมกับสถานศึกษา ได้แก่ วิธีการ ระยะเวลา

(2) ดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย

(3) ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา และให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และให้กำลังใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผน และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน

(1) สถานศึกษาจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับจำนวนผู้เรียน การคมนาคม สภาพเศรษฐกิจของชุมชน และข้อมูลอื่นที่จำเป็นให้เป็นปัจจุบัน

(2) สนับสนุนและจัดหาที่เรียนให้แก่เด็กในพื้นที่บริการได้เข้าเรียนในสถานศึกษาอื่นที่อยู่ใกล้เคียง หรือเสนอแนะให้เรียนนอกระบบ หรือตามอัธยาศัย

(3) จัดหาทุนการศึกษา อุปกรณ์การศึกษาและสิ่งจำเป็นอื่น ๆ แก่ผู้เรียนที่ขาดแคลน

6) พิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

(1) สนับสนุนให้เด็กพิการ ได้รับการเรียนร่วมกับเด็กปกติ

(2) สอดส่องดูแลเด็กที่ได้รับการทารุณ กดขี่ ข่มเหง ถ่วงละเมิดทางเพศ ใช้แรงงานเด็ก กักขัง ฯลฯ ให้ได้รับความช่วยเหลือและส่งไปขอรับบริการที่เหมาะสม

(3) สอดส่องดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(4) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเป็นรายบุคคลมากที่สุด

(5) สนับสนุน ส่งเสริมการทำงานร่วมกับองค์กรพิทักษ์สิทธิเด็ก

7) เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

7.1 การบริหารจัดการด้านวิชาการ

(1) มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานวิชาการของสถานศึกษา

(2) มีส่วนร่วมในการจัดหา ผลิตสื่อเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน

7.2 การบริหารจัดการด้านงบประมาณ

มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ

7.3 การบริหารจัดการด้านบุคคล

(1) มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการด้านบุคคล

(2) มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษา และส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

(3) ให้ความสำคัญ และยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษา

7.4 การบริหารจัดการด้านการบริหารทั่วไป

(1) เสนอให้มีการใช้ ดูแล และบำรุงรักษาอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ของสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์

(2) ส่งเสริมให้มีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้ร่มรื่น สวยงาม

8) ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรจากภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และของชาติ

(1) หารายได้ ทรัพย์สิน และทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

(2) ส่งเสริม และกำกับติดตามการใช้วิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น

(3) ส่งเสริม และกำกับติดตาม เพื่อให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สืบสานจารีตประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น และของชาติ พร้อมทั้งยกย่องเชิดชูเกียรติภูมิปัญญาท้องถิ่นตามความเหมาะสม และโอกาสอันควร

9) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

(1) เสริมสร้าง และสนับสนุนให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน รวมทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษาและท้องถิ่น

(2) ส่งเสริม และสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการ และให้บริการแก่ชุมชน

10) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา

ก่อนเสนอต่อสาธารณชน

- (1) ให้สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี
- (2) เสนอแนะในการปรับปรุงรายงานผลการดำเนินงานประจำปี
- (3) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา

ก่อนเผยแพร่ต่อสาธารณชน

11) แต่งตั้งที่ปรึกษาและ/หรือคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร ประธานกรรมการสถานศึกษาแต่งตั้งที่ปรึกษา และ/หรืออนุกรรมการตามความเหมาะสมและความจำเป็นในแต่ละกรณี

12) ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด

นอกจากภารกิจหลัก 12 ข้อนี้แล้ว หน่วยงานต้นสังกัดอาจพิจารณา มอบหมายงานอื่นได้ตามที่เห็นสมควร

นอกจากนี้ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ.2546 รวมทั้งอำนาจหน้าที่การบริหารงานบุคคลที่จะเกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สรุปลำอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดังนี้

1. กำกับการดำเนินกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่าง ๆ ของ สถานศึกษา
3. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการและบุคลากร ทางการศึกษากำหนด
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้ เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษากับคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ (1) กำกับ (2) ส่งเสริม สนับสนุน และ (3) มีอำนาจอื่นตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด ซึ่งมีกรอบในการดำเนินงาน ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ในการกำกับ หมายถึงการกำกับให้สถานศึกษาดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

อำนาจหน้าที่ในการกำกับการดำเนินงานของสถานศึกษา หลายคนเปรียบเทียบว่า ทำหน้าที่คล้ายกรรมการกำกับเส้น (Lineman) ในกีฬาฟุตบอล คือ กรรมการกำกับเส้นไม่ใช่ผู้ตัดสิน และไม่ใช่ตัวนักกีฬาฟุตบอลในสนาม ไม่มีสิทธิเป่านกหวีด ไม่มีสิทธิเตะฟุตบอลในขณะที่มีการแข่งขัน เพราะคนมีสิทธิเป่านกหวีดคือกรรมการตัดสิน (Referee) คนมีสิทธิเตะฟุตบอล คือ นักกีฬาของทั้งสองทีม ส่วนกรรมการกำกับเส้นมีสิทธิและหน้าที่ในการยกธงเมื่อผู้เล่นไม่ปฏิบัติตามกติกา เมื่อกรรมการกำกับเส้นยกธง กรรมการตัดสินก็จะเป่านกหวีดยุติการแข่งขันชั่วคราวก่อนเริ่มเล่นใหม่ ซึ่งโดยบทบาทนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาต้องคอยกำกับสถานศึกษา โดยการติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษา รวมทั้งให้ความเห็น ให้ข้อเสนอแนะและคำปรึกษา เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการให้เป็นไปตามกฎกติกา ได้แก่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และของสถานศึกษาเอง หากสถานศึกษาดำเนินการไม่สอดคล้อง หรือไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายดังกล่าว คณะกรรมการสถานศึกษาต้องแจ้งให้สถานศึกษาดำเนินการ หากสถานศึกษายังไม่ดำเนินการ คณะกรรมการต้องเสนอความเห็นไปยังกรรมการตัดสิน (เป่านกหวีด) ซึ่งได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพิจารณาสั่งการหรือแจ้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สั่งการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

2. อำนาจในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง บริหารงานอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการการศึกษาแก่เยาวชนและประชาชนได้อย่างกว้างขวางทั่วถึง และจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ สรรพชาติ เชื้อถือ ของประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น

3. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา อำนาจหน้าที่ในส่วนนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจของ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. บทบาทหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษาด้านการบริหารวิชาการ

4.1 ความหมายและความสำคัญของงานวิชาการและการบริหารงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 33-38) ได้ให้ขอบข่าย ภารกิจและแนวทางการปฏิบัติ ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการ บริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดย อิสระ คล่องตัว รวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการ มีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งใน การบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัย เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมี คุณภาพและมีประสิทธิภาพ

บูรินทร์ ศิริมงคล (2548: 13) กล่าวว่า งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการ บริหารสถานศึกษา ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งเน้นให้กระจายอำนาจ ในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยอบรมให้การศึกษาทั้งวิชาสามัญ วิชาชีพและด้านศาสนา ให้ เยาวชนรู้จักหน้าที่และความเป็นพลเมืองดีที่เข้าใจศาสนาถูกต้องมั่นคง และช่วยให้อนุชนเติบโต เป็นพลเมืองดี เป็นศาสนิกชนที่สมบูรณ์แบบ

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2542: 3) กล่าวว่า งานวิชาการนั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่จะนำ ทรัพยากรในการบริหารมาประกอบการตามกระบวนการบริหารในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนา หรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประ โยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

กมล ภูประเสริฐ (2545: 6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง การบริหาร เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

ภิญโญ สาธร (2546: 324) ให้ความหมายว่า การบริหารวิชาการเป็นการบริหาร กิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียน เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้

ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะหน้าที่ของสถานศึกษาหรือ โรงเรียนทุกแห่งคือ การให้ความรู้ด้านวิชาการแก่ผู้เรียน มีผู้บริหารคือผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการ มีการทำงานร่วมกับครู ให้คำแนะนำและประสานงานให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

รุจิร ภูสาระ และจันทราณี สงวนนาม (2545: 56) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึงการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 33) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือการจัดการศึกษา คุณภาพและมาตรฐานสถานศึกษาจึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ซึ่งจะประกอบด้วยงานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดสิ่งส่งเสริมด้านวิชาการ รวมถึงงานด้านการวัดผลประเมินผล ขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการ หลักการบริหารงานด้านวิชาการ ขั้นส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการ หลักการบริหารงานด้านวิชาการคือหลักแห่งประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กล่าวโดยสรุปงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาเพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน มาตรฐานของสถานศึกษา วัดได้จากผู้เรียนที่บรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตรที่กำหนดไว้คือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี สามารถสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันอื่น ๆ ที่สูงกว่า ได้จำนวนมาก มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข งานบริหารวิชาการเป็นการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4.2 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้าน วิชาการ

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแนวทางให้สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ด้านวิชาการ ดังนี้

1. ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

2. ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. รับทราบ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การจัดระบบและการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษา รัชช วัฒนวิทย์ใหญ่ (http://www.riss.ac.th/Subject_New/1021205/edu01/topic1/tp1.html) ให้ความหมายว่า เป็นแผนหรือแนวทาง หรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาในแต่ละสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน โดยสถานศึกษาจะต้องนำกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 จัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งผนวกกับสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามที่สถานศึกษากำหนด

กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 27-28) อธิบายเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ว่าหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยการเรียนรู้ทั้งหมดและประสบการณ์อื่น ๆ ที่สถานศึกษาแต่ละ แห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ ทั้งรายวิชาที่เป็นพื้นฐานและรายวิชาที่ต้องการเรียนเพิ่มเติมเป็นรายปีหรือรายภาค จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกภาคเรียน และกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการจัดหลักสูตรสถานศึกษา

ลำลี ทองถิ่น (2544 : 38-39) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่พยายามทำให้หลักสูตรแกนกลางสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นสถานศึกษา ครูและนักเรียนยังคงต้องยึดหลักสูตรแกนกลางไว้ แต่สามารถนำสาระความรู้บางเรื่องในหลักสูตรแกนกลาง ปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในท้องถิ่นนั้น ได้หลักสูตรที่ยืดแกนกลาง หรือมาตรฐานสาระที่กำหนดโดยส่วนกลาง แต่ให้มีบางส่วนที่ได้รับการปรับเปลี่ยน ให้สอดคล้องกับท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษาใน ความหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 หรือเรียกว่า “หลักสูตรสถานศึกษาในบริบทท้องถิ่น” (2544: 40) ในส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น หรือที่เรียกกันว่า หลักสูตรท้องถิ่นนั้น อุดม เขยกิจวงศ์ (2545:6-7) อธิบายว่าหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากปัญหาและความต้องการของผู้เรียน เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่น ตรงกับความ ต้องการของผู้เรียน มีความใหม่ ทันสมัย เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ และมีลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่ตอบสนองชีวิตจริงของผู้เรียนที่เป็นปัจจุบันเพื่อนำไปสู่การเตรียม อนาคต มีความเข้าใจเรื่องความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ เรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติจริง เรียนรู้เพื่อการอยู่ ร่วมกัน และเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง
2. เป็นหลักสูตรที่พัฒนาจากความต้องการหรือสิ่งที่เป็นปัญหา ที่สอนให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ เพื่อการแก้ปัญหา
3. เป็นหลักสูตรระยะสั้นที่เป็นปัจจุบันและตรงกับความต้องการของ กลุ่มเป้าหมายในปัจจุบัน
4. เป็นหลักสูตรที่บูรณาการกับวิชาต่าง ๆ และบูรณาการกับชีวิตจริงได้
5. เป็นหลักสูตรที่ได้มาจากสภาพปัญหาหรือความต้องการของผู้เรียนและชุมชน อย่างแท้จริง
6. เป็นหลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามระดับ ความสามารถและตรงกับสภาพปัญหาของตนเอง โดยมีครูเป็นผู้วางแผนให้คำแนะนำชี้แนะและ อำนวยความสะดวกเพื่อเปิด โอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างสูงสุด

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรเป็นมวลประสบการณ์ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่ สถานศึกษาจัดให้กับผู้เรียน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้ กระบวนการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการ ถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทาง วิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัย เกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคน ไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความ เป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาของชุมชนและ สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว กำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี

ด้วยวิสัยทัศน์ของรัฐที่เชื่อมั่นใน นโยบายการศึกษาในการสร้างคน สร้างงาน เพื่อ ช่วยกอบกู้วิกฤตเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป็นการสร้างชาติให้มั่นคงยั่งยืน เชื่อมมั่นใน นโยบายการศึกษาในการสร้างชาติ ปรับ โครงสร้างระบบการศึกษา ยึดหลักบริหารการจัดการที่เน้น

คุณภาพ ประสิทธิภาพความเสมอภาค ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและเชื่อมั่นในนโยบายการศึกษา เพื่อสร้างคน บูรณาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในการปฏิรูปการเรียนรู้ และเชื่อมั่นใน นโยบายการศึกษาสร้างงาน สร้างเยาวชนให้มีความรู้คู่การทำงาน กระทรวงศึกษาธิการโดยอาศัย อำนาจตามความในบทเฉพาะกาล มาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ กำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยยึดหลักการความมีเอกภาพด้าน นโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ กล่าวคือ เป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีโครงสร้าง หลักสูตรยืดหยุ่น กำหนดจุดหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในภาพรวม 12 ปี สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นช่วงชั้นละ 3 ปี จัดเฉพาะ ส่วนที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นไทยความเป็นพลเมืองดีของชาติ การ ดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาจัดทำสาระใน รายละเอียดเป็นรายปี หรือรายภาคให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ รวมถึงจัด ให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วย

การจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุล โดยยึด หลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ให้ความสำคัญต่อความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความสัมพันธ์ของ ตนเองกับสังคม ได้แก่ครอบครัว ชุมชน ชาติ สังคมโลก รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความ เป็นมาของสังคม และระบอบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข ความรู้และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้ความเข้าใจและ ประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมการกีฬา ภูมิปัญญาไทย และ การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทย อย่างถูกต้อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การ จัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการ ใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม และ ค่านิยมที่ดีงาม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ

กระบวนการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ และสามารถเทียบโอน ผลการเรียนรู้และประสบการณ์ได้ทุกระบบการศึกษา

อนึ่งเพื่อให้การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ สถานศึกษาต้องมีการประสานสัมพันธ์ และร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน ให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นกระทรวงศึกษาธิการ ยังจำเป็นต้องสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ให้ครอบคลุมหลักสูตรและ กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาไปสู่ความเป็นสากล โดยกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร เช่น คู่มือการใช้หลักสูตร แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คู่มือครู เอกสารประกอบหลักสูตรกลุ่มสาระต่าง ๆ แนวทางการวัดและประเมินผล การจัดระบบแนะแนวในสถานศึกษา การวิจัยในสถานศึกษา และการใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้ ตลอดจนเอกสารประชาสัมพันธ์หลักสูตร ให้ประชาชนทั่วไป ผู้ปกครอง และผู้เรียนมีความเข้าใจและรับทราบบทบาทของตัวเองในการพัฒนาตนเองและสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ที่มีบทบาทในการให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาที่จัดทำขึ้น ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น และขั้นตอนสุดท้ายประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ที่อนุมัติให้สถานศึกษานำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น ๆ

การส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

เสรี ลาซ โรจน์ (2546 : 59) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา คือ สภาพที่เกิดจากผลกระทบหรือปฏิสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในสถานศึกษานั้นเอง

สุทธิวรรณ ดันดิรจนาวงศ์ (2546 : 296) ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตที่อยู่ภายในสถานศึกษารวมทั้งสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น

จรัส พิมพา (2547: 11) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาหมายถึง สิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสถานศึกษาที่เป็น สิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งทางกายภาพและสังคม

ชัยรงค์ พรหมวงศ์ (อ้างถึงใน มยุรี สิงห์โทรราช 2536 : 20) ได้ให้ความหมายของ

สภาพแวดล้อมในโรงเรียน คือ การจัดอาณาบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน ห้องเรียน ตลอดจนการตกแต่ง การใช้พื้นที่การวางติดตั้งทั้งหมด ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียน การสร้างสมรรถกึ่ง นึกคิด ความชอบ การเห็นคุณค่า ระบบค่านิยม ตลอดจนสร้างพฤติกรรม และบุคลิกภาพของผู้เรียน และการโน้มน้าวจิตใจตามลักษณะของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

นรา สมประสงค์ และ เสรี ลาซโรจน์ (2546: 58) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นสภาพที่เกิดจากผลกระทบของสิ่งแวดล้อม ซึ่งหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏอยู่ในสถานศึกษา อาจเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือ ไม่มีชีวิตก็ได้ อาจเป็นรูปธรรมมองเห็นและจับต้องได้หรือ เป็นนามธรรมมองไม่เห็นจับต้องไม่ได้

กล่าวโดยสรุปการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมหมายถึงการจัดการจัดสิ่งปรากฏในสถานศึกษาทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตที่อยู่ภายในสถานศึกษา และอยู่รอบตัวผู้เรียนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ทั้งในด้านความสะอาดความเป็นระเบียบของสถานที่ ความรื่นรมย์ ความสวยงาม และมีความปลอดภัยในสถานที่

หลักการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีผู้เสนอหลักการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

เสรี ลาซโรจน์ (2546: 63) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาต้องการการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ได้ 4 ขั้นตอน คือ

1. ป้องกันไม่ให้สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่เป็นคุณต่อสถานศึกษาถูกทำลาย สถานศึกษาเป็นจำนวนมากมีสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่คืออยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นสภาพอากาศ ภูมิทัศน์ ดิน น้ำ ต้นไม้ และพืช สภาพธรรมชาติยังไม่ถูกทำลาย มลพิษด้านต่างๆยังอยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตราย หากหัวหน้าสถานศึกษา สภาพที่พึงประสงค์ดังกล่าวจะคงอยู่ได้นาน

2. กำจัดการเสื่อมโทรมของสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาให้หมดไป เนื่องจากสถานศึกษาเป็นที่อาศัยของคนเป็นจำนวนมาก ทรัพยากรและอาคารสถานที่จะถูกใช้อยู่ตลอดเวลา หากไม่มีการบริหารจัดการที่ดี จะเกิดภาวะเสื่อมโทรมในหลาย ๆ ด้านสะสมมากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นมลพิษด้านขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล น้ำเสีย เสียง กลิ่น อากาศเสีย รวมถึงสภาพแวดล้อมของสังคมด้วย หากไม่มีการกำจัด ปรับปรุงแก้ไข ความเสื่อมโทรมเหล่านี้จะสร้างปัญหาและ บั่นทอนคุณภาพชีวิตของทุกคนที่อยู่ในสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง

3. สร้างหรือพัฒนาสภาพแวดล้อมให้มีหรือมีคุณภาพที่เหมาะสม ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ ที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษานั้น จำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายสภาพแวดล้อมแต่ละประเภท ที่พึงประสงค์ให้ทุกฝ่ายเข้าใจ ชัดเจน ดังนั้นการพัฒนาอาคารสถานที่ สาธารณูปโภค สุขภาพอนามัย การบริหารจัดการการ

ทำงานและระบบสังคมในสถานศึกษา จะต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ วางแผน ดำเนินการ ตามแผน ติดตามตรวจสอบประเมินผลและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. คุณลักษณะสภาพแวดล้อมที่ได้มาตรฐานแล้วให้คงอยู่ ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อมที่พึงประสงค์เมื่อเกิดขึ้นแล้วย่อมไม่เกิดตลอดไป จะเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วหาไม่มีระบบการดูแลรักษาที่ถูกต้องผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรอาศัยความร่วมมือจากฝ่ายต่างๆ สร้างแนวคิดและวิธีการที่เหมาะสม มอบหมายความรับผิดชอบและติดตาม ดูแลการสนับสนุนอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง เพื่อจะได้รักษาสภาพแวดล้อมที่พึงประสงค์ให้คงอยู่

เสรี ลาข โรจน์ (2546 : 65 –66) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาว่าปัจจุบันมีแนวคิดที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม ในองค์กรต่าง ๆ โดยในแนวคิดและวิธีการอนุกรมมาตรฐานสากล ISO 14000 ซึ่งมีข้อกำหนดที่สามารถยืนยันและสร้างความมั่นใจ ในคุณภาพของสภาพแวดล้อมในองค์กรได้ สถานศึกษาในประเทศไทยหลายแห่งสามารถจัดการสภาพแวดล้อม ภายในสถานศึกษาผ่านการรับรอง มาตรฐาน ISO 14001 หากสถานศึกษาใดสนใจในหลักการและวิธีการรักษาที่จะพัฒนาคุณภาพสภาพแวดล้อมด้วยตนเองโดยไม่คำนึงถึงการประกาศรับรองมาตรฐานจาก ISO 14001 ก็น่าจะศึกษาหลักการ ข้อกำหนด และวิธีการในรายละเอียดให้เป็นที่เข้าใจนำมาประยุกต์ปฏิบัติด้วยตนเองได้ โดยอาศัยขั้นตอนและ หลักการซึ่งอาจปรับใช้กับสถานศึกษาได้คร่าวๆดังนี้

1. การกำหนดนโยบาย สถานศึกษาควรมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาสภาพแวดล้อม ให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมของสถานศึกษาและท้องถิ่น ขนาดของสถานศึกษาและผลกระทบจากกิจกรรมของสถานศึกษาและท้องถิ่น ขนาดของสถานศึกษาและผลกระทบจากกิจกรรมของสถานศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาและชุมชน

2. การวางแผนคณะที่รับผิดชอบทำแผนควรกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน จัดทำเอกสาร นำไปชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้อง ในสถานศึกษาเข้าใจและเผยแพร่ให้สาธารณชน ได้ทราบเพื่อสร้างแกนนำและหาแนวร่วมสนับสนุนการดำเนินงาน

3. การดำเนินการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงเจตนาและพฤติกรรมให้ทุกคนเห็นว่ามีความมุ่งมั่นจะพัฒนาสภาพแวดล้อมอย่างจริงจัง โดยกำหนดเป็นข้อปฏิบัติและควบคุมดูแลให้มีการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

4. การตรวจสอบแก้ไข ควรกำหนดให้มีกระบวนการตรวจสอบติดตามที่มีหลักฐาน มีการบันทึกผลการป้องกันและแก้ไขสิ่งที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดที่พึงประสงค์ให้

สามารถตรวจ ประเมินผลการจัดการสภาพแวดล้อม ได้ สิ่งใดที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดจะต้อง
ดำเนินการให้มี การปรับปรุงแก้ไข โดยไม่ชักช้า

5. การทบทวนผลการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการทบทวน
ระบบการจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาตามคาบเวลาที่เหมาะสม การทบทวนผลการ
ดำเนินการจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่บันทึกไว้มาประเมินผลการดำเนินการเพื่อพิจารณาปรับแนวทาง
หรือกำหนดแนวทางการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงสภาพแวดล้อม
อย่างต่อเนื่อง

สุทธิวรรณ ดันตริจนาวงศ์ (2546 : 297) ได้กำหนดแนวทางการบริหารสิ่งแวดล้อม
ในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. การบริหารอาคารสถานที่ สถานศึกษาต้องมีการวางแผนที่จะปลูกสร้างอาคาร
เรียน อาคารสนับสนุนการเรียน เช่น โรงฝึกงาน โรงอาหาร สถานที่พักผ่อนของผู้เรียนที่เรียกว่า มี
แผนภูมิทัศน์ของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม
2. การรักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา เช่น การกำจัดขยะมูล
ฝอยในสถานศึกษา การจัดทำบ่อบำบัดน้ำเสีย ระบบน้ำทิ้งของสถานศึกษา เพื่อไม่ให้เป็นที่แหล่งเพาะ
เชื้อโรคที่เป็นอันตรายต่อผู้เรียนในสถานศึกษา
3. การรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา จะต้องจัดผู้รับผิดชอบดูแลตามอาคาร
เรียน อาคารฝึกงาน โรงอาหาร การจราจรในสถานศึกษาอย่างเป็นระเบียบปลอดภัย
4. การจัดสรรงบประมาณ เพื่อรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้อยู่
ในสภาพที่ดี เช่นการซ่อมแซมอาคาร การบำรุงรักษาสวนหย่อม เป็นต้น การบริหารสถานศึกษาเป็น
หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรงที่จะต้องพิจารณาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาอย่าง
ละเอียดรอบคอบ ให้อยู่ในสภาพที่ดีปลอดภัยกับผู้เรียน เพราะสภาพแวดล้อมของสถานศึกษามี
อิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ สุขนิสัย สุขลักษณะของผู้เรียน ผู้เรียนจะได้รับการถ่ายทอดลักษณะ
ของสถานศึกษาจากสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาตลอดเวลา

จากที่กล่าวมาข้างต้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ที่มีบทบาท
สำคัญยิ่งในการ ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาในการจัดบรรยากาศ
สภาพแวดล้อม เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็น
กรรมการอยู่อย่างต่อเนื่อง

การส่งเสริมสนับสนุนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องการ

การจัดกระบวนการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 34-35) กล่าวไว้ว่าการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนมีแนวทางปฏิบัติคือ

1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนการสอน ตามสาระและหน่วยการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริงการส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม อันดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น เข้าร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม การพัฒนากระบวนการเรียนรู้หรือการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน เป็นการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่นนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน หรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม
4. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม
กมล ภูประเสริฐ (2545:10-11) กล่าวไว้ว่า การบริหารการเรียนการสอนได้แก่การจัดให้มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้
  1. การรวบรวม วิเคราะห์และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ โดยยึดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  2. การกำหนด การเตรียมการและการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ เครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน
  3. การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนการสอนหรือรายวิชาให้ประเมินตามสภาพจริง

4. การจัดทำแผนการสอนของผู้สอนแต่ละคน ในช่วงชั้นมีลักษณะที่บูรณาการแล้ว

5. ควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอน ตามแผนการสอน

6. ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างสอน โดยกรณีพิเศษภายในการพัฒนาบุคลากร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547:177-179) กล่าวไว้ว่าแนวทางการจัดการเรียนการสอน ตามมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ต้องผสมผสานความรู้ต่าง ๆ มุ่งพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข

องค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน

1. ด้านความรู้ ผู้สอนต้องวิเคราะห์ภารกิจว่าจะจัดการเรียนรู้อย่างไร ต้องกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนการสอน และผลการเรียนการสอนตลอดจนสาระให้สอดคล้องกับหลักสูตร

2. ด้านคุณธรรม การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ด้วย ครูให้ความรักเมตตาศิษย์ จะทำให้ผู้เรียนเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดพลังในการเรียน การสอน กล้าคิด กล้าทำ ในสิ่งที่ถูกต้อง เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน การเรียนการสอนที่จะนำไปสู่การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด ควรเป็นการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา มาจากหลาย ๆ วิชา

4. การบูรณาการตามความเหมาะสม การเรียนการสอนสามารถเกิดได้ในทุกที่ทุกโอกาส ทั้งการเรียนการสอนในห้องเรียน สภาพแวดล้อมและในธรรมชาติ ผู้เรียนต้องใช้ปัญญาในการแสวงหาความรู้ และบูรณาการไปสู่ชีวิตจริง

บูรินทร์ ศิริมงคล (2548 : 28) กล่าวว่าการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนนั้น เป็นการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนการสอน จัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ฝึกทักษะกระบวนการคิดการเผชิญสถานการณ์และการแก้ปัญหาจากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นิเทศติดตามและส่งเสริมการพัฒนาครู เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ

สรุปได้ว่าการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นการส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูจัดทำ แผนการสอน สื่อการสอน การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม การจัดแหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมการพัฒนาครูให้พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

การส่งเสริมสนับสนุนในการจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

แหล่งเรียนรู้

แหล่งการเรียนรู้ คือสถานที่ ปรัชญาการณ ์ เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งความรู้ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ความคิดเห็น ความรู้สึกรของบุคคล ซึ่งอาจมีการถ่ายทอด หรือบันทึกไว้ในสื่อต่าง ๆ (กรมวิชาการ, 2545) ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาแหล่งเรียนรู้ เกี่ยวกับสถานที่หรือบุคคล ที่สถานศึกษาใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ทางด้าน ประวัติศาสตร์ แหล่งเรียนรู้ทางด้านสภาพแวดล้อม ทรัพยากร ธรรมชาติศึกษา สถานที่ท่องเที่ยว

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(กรมวิชาการ, 2547) ได้นิยามความหมายของ แหล่งเรียนรู้ว่า หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ที่สนับสนุนให้ผู้เรียน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อ เสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ช่วยขยาย แนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กว้างขวางขึ้น แหล่งเรียนรู้ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้คำจำกัดความว่า แหล่ง หมายถึง ถิ่นที่อยู่ บริเวณศูนย์รวม บ่อเกิด เรียนรู้ หมายถึง ศึกษาให้รู้ ให้เข้าใจ ศึกษาให้ชำนาญ ดังนั้นคำว่า แหล่ง เรียนรู้น่าจะหมายถึง ถิ่น ที่อยู่ บริเวณ ศูนย์รวมความรู้ที่ควรศึกษาให้รู้ ให้เข้าใจ ให้ชำนาญ (ราช บัณฑิตสถาน 2530 : 775)

- สื่อ สถานที่ต่าง ๆ ทั้งใน โรงเรียนและภายนอก โรงเรียนที่เด็กสามารถหาความรู้ ได้

- สถานที่ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวผู้เรียน ทั้งใกล้ตัวและไกลตัว ซึ่งผู้เรียนและผู้สอน สามารถใช้ประโยชน์ ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยเพิ่มพูนทักษะและ ประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน

- แหล่งประสบการณ์ที่นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม และสามารถ เชื่อมโยงความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

จากแนวคิดและความหมายเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ดังกล่าว สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ เป็นสถานที่หรือบุคคลที่อยู่รอบตัว ที่สถานศึกษาใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ และสามารถเรียนรู้ ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง

4.2 ประเภทของแหล่งเรียนรู้

การจัดประเภทของแหล่งเรียนรู้ จัดได้หลายแบบตามความสอดคล้องกับโรงเรียน แต่ละแห่งเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการใช้

4.2.1 จัดตามลักษณะของแหล่งเรียนรู้

1) แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนจะศึกษาหาความรู้ ได้จากสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้ ลำธาร กวาด ดิน หิน ทราย ชายทะเล ฯลฯ

2) แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างเพื่อสืบทอด ศิลปวัฒนธรรมตลอดจนเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกของมนุษย์ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุพิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดประชาชน สถาบันทางการศึกษา สวนสาธารณะ ตลาด บ้านเรือน ที่อยู่อาศัยสถานประกอบการ ฯลฯ

3) บุคคล เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งด้านการประกอบอาชีพและการสืบสานวัฒนธรรม ตลอดจนนักคิด นักประดิษฐ์และผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในด้านต่าง ๆ

4.2.2 จัดตามแหล่งที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้

1) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เดิมจะมีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นหลักคือ ครู อาจารย์ ห้องเรียนห้องสมุด ต่อมาเมื่อพัฒนาการเป็นห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เช่นห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องจริยธรรม ห้อง ศิลปะ ฯลฯ ตลอดจนการใช้อาคารสถานที่บริเวณและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เช่น ห้องอาหาร สนาม ห้องน้ำ สวนดอกไม้สวนสมุนไพร แหล่งน้ำในโรงเรียน ฯลฯ

2) แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ครอบคลุมทั้งด้านสถานที่และบุคคล ซึ่งอาจอยู่ใน ชุมชนใกล้เคียงโรงเรียนและชุมชนที่โรงเรียนพานักเรียนไปศึกษาหาความรู้ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ชายทะเล วัด ตลาดห้องสมุดประชาชน สถานีตำรวจ สถานีอนามัย สวนสาธารณะ สวนสัตว์ ทุ่งนา สวนผัก สวนผลไม้แหล่งทอผ้า ร้านอาหาร คนตรีพื้นบ้าน การละเล่นพื้นเมือง เทคโนโลยีพื้นบ้าน เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน แหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ บทบาทสำคัญอีกประการหนึ่งของ ครูผู้สอน คือการรู้จักแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสามารถแนะนำผู้เรียนให้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ ในการศึกษาค้นคว้า ฝึกฝนทักษะ

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 36-37) กล่าวไว้ว่าการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1. สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษาชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง
2. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุติการหน่วยงานและสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษาบริเวณใกล้เคียง
3. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุติการ หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน
4. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอก โรงเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาข้างต้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการ ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาในการจัดแหล่งเรียนรู้ เสาะหา และอำนวยความสะดวกในการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นกรรมการอยู่อย่างต่อเนื่อง

การส่งเสริมสนับสนุนในการจัดภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญา (Wisdom) ภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular Wisdom) หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หมายถึง พินความรู้ของชาวบ้านที่เรียนรู้ สัมผัสประสบการณ์ ถ่ายทอดสืบต่อกันมาทั้งทางตรงคือรู้ด้วยตนเอง และทางอ้อมคือเรียนรู้จากผู้ใหญ่ ประเวศ วะสี (2539:88) วิริยะ บุญชนะนิวาสน์ (2542 :14) และกองวิจัยทางการศึกษา (กรมวิชาการ:ม.ป.ป.) อธิบายถึงความหมายและลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า ทุกสิ่งที่ชาวบ้านคิดเอง ทำเอง เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาในการดำเนินวิถีชีวิตประจำวัน ให้ปกติสุข อาศัยศักยภาพที่มีอยู่ สัมผัสและสืบทอดความรู้ความคิดนั้นมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานภูมิปัญญาท้องถิ่นมีลักษณะสำคัญ 4 ประการคือ (1) มีวัฒนธรรมเป็นฐาน ไม่ใช่วิทยาศาสตร์ (2) มีการบูรณาการสูง (3) สามารถเชื่อมโยงไปสู่นามธรรมที่ลึกซึ้งสูงขึ้น (4) เน้นความสำคัญของจริยธรรมมากกว่าวัตถุธรรม

เอกวิทย์ ฌ ถलग (2540: 11-12) ได้ให้ความหมายของคำว่า ภูมิปัญญา ว่า หมายถึง ความรู้ ความคิด ความเชื่อ ความสามารถ ความชัดเจนที่กลุ่มชน ได้จากประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ใน

การปรับตัวและดำรงชีวิตในระบบนิเวศน์ หรือสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมที่ได้ พัฒนาการสืบสานกันมา ภูมิปัญญาเป็นความรู้ ความคิด ความเชื่อ ความสามารถความชัดเจน ที่เป็นผลของการใช้สติปัญญาปรับตัวเข้ากับสภาวะต่าง ๆ ในพื้นที่ที่กลุ่มชนนั้นตั้งหลักแหล่งถิ่นฐานอยู่ และได้แลกเปลี่ยน สังสนทนทางวัฒนธรรมกับกลุ่มชนอื่นจากพื้นที่สิ่งแวดล้อมอื่น ได้มีการติดต่อสัมพันธ์กันแล้วรับเอาหรือปรับเปลี่ยนนำมาสร้างประโยชน์หรือแก้ปัญหาได้ในสิ่งแวดล้อมและบริบททางสังคม วัฒนธรรมของกลุ่มชนนั้น

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540: 13) ซึ่งให้ความหมายของภูมิปัญญา (Wisdom) หรือ ภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular Wisdom) หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) ไว้ว่า หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลายของชาวบ้านในท้องถิ่นที่ใช้ในการแก้ปัญหาหรือดำเนินชีวิต ซึ่งได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาผ่านกระบวนการพัฒนาตามศักยภาพที่มีอยู่และแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสมกับกาลสมัย

ร่ำพา ฤาชัย (2545) กล่าวว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายของชาวบ้านที่สั่งสมสืบต่อกันมาผ่านกระบวนการพัฒนาที่เหมาะสมกับยุคสมัย เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิต

สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ ความคิดของคนในท้องถิ่นเพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาในการดำเนินวิถีชีวิตประจำวันให้ปกติสุข โดยใช้สติปัญญาที่เกิดจากการเรียนรู้ สะสม และถ่ายทอดประสบการณ์อันยาวนาน ผ่านกระบวนการพัฒนาที่เหมาะสมกับยุคสมัย

ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการเรียนการสอนในโรงเรียน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา (อ้างถึงใน กรมวิชาการ 2540: 3) ตรัสถึงหลักการของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปใช้ว่า “หลักการใหญ่ ๆ ที่สำคัญของการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ต้องสืบค้น รวบรวมข้อมูล และนำมาประยุกต์ใช้ ซึ่งภูมิปัญญาเป็นสิ่งที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามกาลสมัย” และอรุณศรี อนันตรศิริชัย (อ้างถึงใน กรมวิชาการ 2540: 9) กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น นับวันจะทวีความสำคัญมากขึ้นเห็นได้จากโครงการ คืบภูมิปัญญาสู่การศึกษาไทย ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ทุกโรงเรียนควรนำความรู้ของชาวบ้านเข้าไปในระบบโรงเรียนฝึกฝนให้เด็กในโรงเรียนมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นที่ตนอยู่ และเพียงพอที่จะนำไปใช้ในวิถีชีวิตจริงได้ เพราะอนาคตของเด็กจะร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในชุมชนนั้นสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542: 38) ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าผู้สอนต้องเข้าใจประวัติความเป็นมาและจุดประสงค์ของการเรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่นตลอดจนผลกระทบที่มีต่อคนในชุมชน ต้องรู้ว่าสิ่ง

ไหนบ้างที่ยังคงอยู่ สิ่งไหนหายไป หลายสิ่งที่ดี ๆ ในบางห้องที่ยังคงมีหลงเหลืออยู่ให้พบเห็น บางที่ซ่อนเร้นไว้โดยมิได้ถูกทำลาย ดังนั้นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน กรมวิชาการ (เอกสารอัดสำเนา :ม.ป.ป.) กล่าวถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ระบบการเรียนการสอนใน โรงเรียนว่าการเสาะหาผู้รู้และรวบรวมความรู้ของชาวบ้านหรือผู้รู้ในชุมชนมีหลากหลายวิธีต่าง ๆ กันเช่น สืบค้นจากคำบอกเล่า สอบถามจากผู้นำชุมชน หรือให้นักเรียนไปสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลเพื่อคัดเลือกบุคคลที่จะมาเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้ ในการประสานงานกับบุคคลที่จะเชิญให้มาเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ นั้น ควรติดต่อแบบไม่เป็นทางการก่อน แล้วจึงติดต่อ โดยการทำหนังสือเชิญของทางราชการออกไป ทั้งนี้โรงเรียนอาจติดต่อด้วยตนเอง หรือติดต่อผ่านทางผู้นำชุมชนก็ได้ การวางแผนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โรงเรียนควรให้ผู้รู้เหล่านั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ส่วนการเรียนการสอนอาจใช้วิธีให้นักเรียนไปฝึกงานที่บ้านของผู้รู้ หรือเชิญผู้รู้มาเป็นวิทยากร หรือครู ไปศึกษาจากผู้รู้แล้วนำมาถ่ายทอดให้นักเรียนสรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นที่ควรควรนำเข้ามาสู่ระบบ การจัดการศึกษาให้แก่เด็กในโรงเรียน ร่วมสืบสานและรักษาภูมิปัญญาไทยเหล่านี้ให้คงอยู่

จากที่กล่าวมาข้างต้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการ ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาในการ เสาะหา อำนวยความสะดวกในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นกรรมการอยู่อย่างต่อเนื่อง

การจัดระบบและการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เข้มทอง สิริแสงเลิศ (2540: 33) ได้อธิบายว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เกิดจากการรวมแนวคิด 2 อย่างเข้าด้วยกัน คือ แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ และแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา และได้สรุปความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง การรับประกันคุณภาพของกระบวนการบริหารงานของสถานศึกษาว่า ได้มีการวางแผนการทำงาน และมีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผลผลิตของสถานศึกษามีคุณภาพตรงตามมาตรฐานทางการศึกษา และตรงตามความต้องการของผู้รับบริการ ได้ตลอดเวลา

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2542: 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินการต่าง ๆ ในกระบวนการจัดการศึกษาตั้งแต่การวางแผนไว้ตั้งแต่ต้น เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความมั่นใจ และหลักประกันต่อผู้ปกครองชุมชน และสังคมว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2545: 7) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาว่า หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการ โดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษา มีประสิทธิภาพสามารถทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

กรมวิชาการ (2544: 9) ได้ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกสำคัญที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกระดับของวงการศึกษ และ บุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนิน ไปอย่างประสานสอดคล้องกันเป็นระบบ มุ่งเน้น ไปในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

สมคิด พรหมจ้อย และ สุพัตตร์ พิบูลย์ (2544: 4) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

กัญญา ปุโรทกานนท์ (2544: 11) ได้กล่าวถึงการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นกระบวนการเพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการพัฒนาที่สำคัญ 3 ส่วน และมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพ การศึกษา

จากความหมายที่นักวิชาการ ได้กล่าวไว้ สามารถสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ผลผลิตคือ ผู้เรียน มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด จนเป็นที่เชื่อถือ ศรัทธา และเป็นที่ยอมรับของสังคม

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญยิ่งที่จะต้องรับทราบ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การจัดระบบและการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อร่วมกับสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา

5. การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

5.1 สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดตั้งขึ้นตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 37 โดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 33 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย และมาตรา 34 ให้ จัดระเบียบบริหารราชการของเขตพื้นที่การศึกษา โดยให้มีการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นในทุกเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งในระยะเริ่มแรกได้มีการประกาศจัดตั้งเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 175 เขต โดยให้จังหวัดดากมีเขตพื้นที่การศึกษาได้ 2 เขต ดังนี้

เขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 1 ประกอบด้วย 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองดาก บ้านดาก สามเงา และอำเภอวังเจ้า มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 134 แห่ง (รวมเทศบาล 4 แห่ง) Website <http://www.takesa1.go.th>

เขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ประกอบด้วย 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่สอด แม่ระมาด ท่าสองยาง พบพระ และอำเภออุ้มผาง มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 132 แห่ง (รวมเทศบาล 4 แห่ง และ ตชด. 16 แห่ง) Website [http:// www.taked2.org](http://www.taked2.org)

ด้วยเหตุที่จังหวัดดากเป็นจังหวัดที่มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่สูง สลับซับซ้อน ที่ราบเชิงเขา และมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสหภาพพม่า การคมนาคมส่วนใหญ่มีความลาดชัน คดเคี้ยว ลัดเลาะตามไหล่เขา สภาพถนนมีทั้งถนนลาดยาง คอนกรีต ลูกกรัง เส้นทางธรรมชาติและบางพื้นที่ไม่มีเส้นทางคมนาคม ประชากรประกอบด้วย กลุ่มชนหลายเผ่าพันธุ์ ทั้งชาวไทยพื้นที่ราบจากภาคต่าง ๆ และชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ ได้แก่ ม้ง กะเหรี่ยง เย้า มูเซอ อาข่า จีนฮ่อและพม่า ด้วยความหลากหลายของเผ่าพันธุ์ ทำให้มีความแตกต่างทั้งด้านของภาษา ศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร มีทั้งภาษาไทย ภาษาถิ่น ภาษาพม่าและภาษาตามชนเผ่า ด้านศาสนา มีศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม และอื่น ๆ ในด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีส่วนใหญ่ยังยึดมั่นตามบรรพบุรุษ นอกจากนี้การตั้งถิ่นที่อยู่ของประชากรโดยเฉพาะชาวไทยภูเขา มีความกระจัดกระจายตามสภาพภูมิประเทศ ส่งผลให้ไม่สามารถจัดการศึกษาภาคบังคับปรกติได้เหมือนพื้นที่อื่น ๆ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ได้แก่ พื้นที่อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด

อำเภอท่าสองยาง อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง ซึ่งเป็นพื้นที่รอยต่อชายแดนประเทศไทยกับประเทศพม่า ที่เรียกว่า แนวตะเข็บชายแดน

5.2 บริบทและสภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก

การจัดการศึกษาในจังหวัดตาก โดยเฉพาะพื้นที่แนวชายแดนมีอุปสรรคปัญหา มากกว่าพื้นที่ทั่วไป เนื่องจากมีปัจจัยจากหลายประการ ดังนี้

5.2.1 สภาพทางด้านภูมิศาสตร์ เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน การตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยกระจุกกระจายเป็นจำนวนมาก ทำให้การจัดการศึกษาทำได้ไม่ทั่วถึง นอกจากนี้พื้นที่ติดแนวตะเข็บชายแดนติดต่อกับประเทศสหภาพพม่าเป็นระยะทาง 580 กิโลเมตร มีโรงเรียนตั้งอยู่ 26 โรงเรียน ซึ่งประสบปัญหาการสู้รบ ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคระบาด มีความเสี่ยงในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่

5.2.2 สภาพด้านการคมนาคม จากสภาพพื้นที่ที่เป็นที่ภูเขาสูง ทำให้สถานศึกษา ตั้งกระจุกกระจุกอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ เส้นทางคมนาคม ต้องใช้พาหนะและระยะเวลาในการเดินทาง ระหว่างสถานศึกษากับสถานศึกษา และสถานศึกษากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก เช่น พื้นที่บางแห่งมีถนนลาดยาง ถนนคอนกรีต ถนนลูกรัง และเส้นทางธรรมชาติ พาหนะที่ใช้เดินทาง รถยนต์ จักรยานยนต์ เรือ นั่งช้างและเดินเท้า

5.2.3 สภาพของการติดต่อสื่อสาร ระบบติดต่อสื่อสารทั้งวิทยุ โทรศัพท์ โทรทัศน์ รวมทั้งการไปรษณีย์โทรเลข ยังไม่สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และในหลายพื้นที่ยังไม่มีระบบไฟฟ้าใช้ ทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษาในสังกัดล่าช้า และการติดต่อสื่อสารด้วยระบบไอที ยังทำได้จำกัดเพราะขาดความพร้อมทางเครื่องมือสื่อสารในสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดตาก ในฐานะองค์กรหลักที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาดาก ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ นโยบายและจุดเน้น ในการดำเนินงานปีงบประมาณ 2549 ซึ่งสนองตอบต่อนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบาย กระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายของรัฐบาล เพื่อเป็นกรอบแนวคิดและทิศทางในการวางแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

5.2.4 ด้านหลักสูตร

1) พัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ

2) สำรวจแนวโน้มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม เพื่อจัดการหลักสูตร
เชิงรุกที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ ความต้องการของตลาด

3) พัฒนาหลักสูตรเชิงรุกเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความรู้
ความสามารถในระดับสูงตอบสนองการเติบโตทางอุตสาหกรรมระดับที่ต้องใช้ความรู้และ
เทคโนโลยีขั้นสูง

4) ผลิตและพัฒนาบุคลากร โดยใช้หลักสูตรเร่งรัดเพื่อรองรับการขยายตัว
เพื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยใช้บุคลากรผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพหรือเจ้าของกิจการร่วมพัฒนา

5) ให้มีการระดมทุนจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ที่เกี่ยวข้องในการจัดหา
บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาระบบ ฯลฯ เป็นวิทยากร
หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น แก้ปัญหาความขาดแคลนบุคลากรที่จำเป็นต่อ
การพัฒนา

6) จัดระบบค่าตอบแทน(จัดทำโครงการเอื้ออาทรต่างๆ) เพื่อเพิ่มขวัญและ
กำลังใจ ชูใจ บุคลากร

7) จัดทำโครงการเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาให้มากขึ้น ตาม
ชายแดนท้องถิ่นทุรกันดาร เช่น โครงการจักรยานเอื้ออาทร โครงการห้องเรียนเคลื่อนที่ โครงการ
รถที่เป็นห้องเรียนเคลื่อนที่ ฯลฯ

8) พัฒนาหลักสูตรโดยให้มีเรื่องของท้องถิ่นที่จำเป็นต้องเรียนรู้ เช่น
สภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ฯลฯ
ให้มากขึ้นในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยให้มีการสอดวัดความรู้ความเข้าใจก่อนสำเร็จ
การศึกษาแต่ละระดับตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เพื่อให้สามารถใช้เอกลักษณ์ จุดแข็ง โอกาส ใน
การสร้างงานสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตในท้องถิ่นจังหวัดตากการดำเนินการตามระบบประกัน
คุณภาพภายในโรงเรียนในจังหวัดตาก

5.3 สภาพการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพของผู้บริหารในจังหวัดตาก

5.3.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชากรวัยเรียน
อย่างทั่วถึง ครอบคลุมพื้นที่ ทั้งเด็กปกติ เด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
โดย

1) การจัดทำสำมะโนประชากรวัยเรียน (0 – 18 ปี)

2) จัดทำแผนที่การศึกษา (School Mapping)

3) ประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานกับ
ผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะกลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่น

4) จัดระบบการเกณฑ์เด็กเข้าเรียน การย้าย การจำหน่ายและการดำเนินการอื่น ๆ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545

5) จัดการศึกษาให้กับเด็กที่ไม่มี พร.14 ให้ทั่วถึง

5.3.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานชาติ ทั้งปัจจัย กระบวนการ การบริหารจัดการและผลผลิตโดย

1) ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น

2) การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามความสามารถและเต็มตามศักยภาพ

4) ส่งเสริมให้มีการสำรวจ พัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา และชุมชนมาใช้อย่างหลากหลาย

5) ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพและ พร้อมรับการประเมินภายนอก

6) สนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมในการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน

7) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความพร้อมและศักยภาพเพียงพอในการออกไปประกอบอาชีพ และศึกษาต่อ

5.3.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นไทยดำรงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม รู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดย

1) ให้มีการบูรณาการหรือสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมไปในการเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีปลูกฝังจิตสำนึกในความเป็นไทย

3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรตินักเรียนที่มีคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

4) ส่งเสริมให้สถานศึกษาปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

5.3.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดย

- 1) ส่งเสริมระบบการพัฒนาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM)
- 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาให้มี

ประสิทธิภาพ

3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

4) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกรูปแบบให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ5) ส่งเสริมระบบสวัสดิการและสิทธิประโยชน์แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.5 ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาช่วยในการสนับสนุนการจัดการศึกษา รวมทั้งการสนับสนุนให้องค์กรภาครัฐและเอกชนมาเข้ารับผิดชอบการจัดการศึกษาตามศักยภาพ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

ลำเพย เข็มมนัส. (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่า บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของผู้บริหาร 6 ด้าน ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก คือ 1. กำหนดนโยบายแผนแม่บทและแผนพัฒนาโรงเรียน 2. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน 3. ให้คำปรึกษาเสนอแนะแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารงานการเงินและงบประมาณของโรงเรียน 4. รับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนงานของโรงเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง 5. ประสานงานกับองค์กรในท้องถิ่นภาครัฐและเอกชนเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน 6. แต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการโรงเรียนมอบหมาย

ไพศาล อินทับทัน และสุริยัน นนทศักดิ์ (อ้างถึงใน อุทัย บุญประเสริฐ 2543: 130) ได้สรุปบทบาทของคณะกรรมการศึกษาในการพัฒนาโรงเรียนว่า กรรมการศึกษาปฏิบัติจริง ๆ อยู่

ในเกณฑ์น้อย ไม่เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้และสิ่งที่ต้องการให้คณะกรรมการศึกษาปฏิบัติมากที่สุด คือ การประสานงานกับสถาบันต่าง ๆ รองลงมาคือด้านการให้คำแนะนำแก่ผู้บริหารโรงเรียนและการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนกิจการทั่วไปของโรงเรียน

โยทะกา แก้วปลั่ง (อ้างถึงใน อุทัย บุญประเสริฐ 2543:131) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่ากรรมการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้านการพัฒนาโรงเรียนมากที่สุด ส่วนด้านการให้คำแนะนำปรึกษาปฏิบัติน้อยเพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียน

ประกอบ คุณารักษ์ และคณะ (อ้างถึงใน อุทัย บุญประเสริฐ 2543:131) ได้ทำการศึกษารูปแบบความร่วมมือขององค์กรชุมชน (คณะกรรมการศึกษา) ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า กรรมการศึกษามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำค่อนข้างมาก แต่มีความผูกพันกับโรงเรียนค่อนข้างดีเมื่อโรงเรียนมีปัญหาักให้ความร่วมมือเสมอในเรื่องการดำเนินงานของโรงเรียนนั้น กรรมการศึกษาคิดว่าเป็นเรื่องของครู โดยเฉพาะส่วนการให้ความร่วมมือกับโรงเรียนถือเป็นจิตสำนึกในหน้าที่ และเห็นแก่ประโยชน์ของงาน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ “การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดนครราชสีมา” พบว่าคณะกรรมการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านการประสานงานอยู่ในระดับมากส่วนการมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

เฉลิม นิลแก้ว (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กรรมการส่วนใหญ่มีส่วนร่วมมากในด้านการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการ การจัดทำแผนพัฒนาและแผนการใช้เงินของโรงเรียน การจัดซื้อจัดจ้าง การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งความรู้ของชุมชน นอกจากนี้ กรรมการโรงเรียนยังมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และแนวทางการพัฒนาโรงเรียน การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินและงบประมาณของโรงเรียนการจัดหาวิทยากรให้เข้ามาช่วยสอนนักเรียน และการแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเพื่อช่วยงานของโรงเรียน

ชาญณรงค์ ศิริอำพันธ์กุล (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า รายการที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติ 41 รายการ ปฏิบัติครบทุกโรงเรียนเพียง 4 รายการ คือ นำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาและงบประมาณที่ได้รับมาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับ

สภาพปัจจุบันและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ติดตามดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนให้มาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อให้เด็กได้เรียนจนจบ หลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ และพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาให้มีความพร้อมในทุกด้านทั้งในด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปที่สะอาด ร่มรื่น สวยงามน่าอยู่มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่โดยรวมในระดับมาก โรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาเป็น โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ รายงานการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีค่าเฉลี่ยมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพได้มาตรฐาน ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา

ภัทรินทร์ ชูมาก (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาภูเก็ตตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามบทบาท หน้าที่ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพ อาชีพและ คุณวุฒิแตกต่างกันมีการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนด้านรายได้ไม่แตกต่างกัน ผลการสังเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะจากข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ สถานศึกษาได้แก่ คณะกรรมการขาดความรู้ในเรื่องบทบาทหน้าที่ของตนเอง โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โรงเรียนมีการประชุมคณะกรรมการน้อย โรงเรียนไม่ประสานสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนกำหนดแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ไว้ก่อนแล้วให้คณะกรรมการลงนามเห็นชอบ คณะกรรมการไม่ค่อยมีเวลาให้กับโรงเรียนเพราะไม่มีรายได้โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ และการกำกับติดตามรายงานผลการปฏิบัติงานและมีข้อเสนอแนะดังนี้ จัดประชุมอบรมคณะกรรมการชี้แจง และทำแนวปฏิบัติ บทบาทหน้าที่ให้คณะกรรมการ ควรจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยเดือนละครั้งเพื่อเปิดโอกาสให้คณะกรรมการได้แสดงความคิดเห็นในการกำหนดแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ไม่ให้เห็นชอบอย่างเดียวจะได้สร้างความตระหนัก ให้คณะกรรมการเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่

ปราโมทย์ คล้ายศิริ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติตาม บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สมุทรสงครามใน 3 ด้าน คือ ด้านสนับสนุนการศึกษาของสถานศึกษาโดยทั่วไป ด้านบทบาทตาม ระเบียบกระทรวงศึกษาว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2543 และด้าน บทบาทการพิจารณาการประกันคุณภาพสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการ สถานศึกษาพบว่า 1. การปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ด้านสนับสนุนการศึกษาของสถานศึกษา โดยทั่วไป อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบทบาทตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2543 และด้านบทบาทการพิจารณาการประกันคุณภาพ สถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 2. การปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ทั้ง 3 สถานภาพ

สุชิน โภษณงค์ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทหน้าที่ของประธาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของประธานคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติตามบทบาท หน้าที่ของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานโรงเรียนระดับ ศึกษาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า ประธานคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านอยู่ในระดับมาก 11 ด้าน เรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ ด้าน เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ด้านส่งเสริมให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงมีคุณภาพได้มาตรฐาน และ ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่นๆคือด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะอนุ- กรรมการ ส่วนการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในระดับปานกลางมี 2 ด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้าน ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และ ด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของประธาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาเล็ก กลาง และใหญ่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และ ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีบทบาทมากกว่าประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหาที่พบบ่อยและแนวทางการ แก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่โดยตรงของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐาน ที่สำคัญมี 3 ประการคือ ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ มีแนวทางแก้ปัญหาคือจัดให้มีการประชุมอบรมสัมมนาให้ความรู้และความเข้าใจ ปัญหารองลงมาคือไม่มีเวลาศึกษาข้อมูลได้ทั้งหมดเพราะข้อมูลมากเกินไป มีแนวทางแก้ไขโดยจัดทำเอกสารสรุปข้อมูลสาระสำคัญ วางแผนและกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานให้ชัดเจน และปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะประธานการประชุมคือ คณะกรรมการไม่กล้าแสดงความคิดเห็น แนวทางแก้ไขคือจัดกิจกรรมให้คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

อเมนู เทคา (Amenu – Tekaa, 1988: 1926 – A) ได้ศึกษาทัศนคติของชาวอินเดียน การจัดการศึกษาของชุมชนที่ประสบความสำเร็จนั้น เนื่องจากประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยให้หลักสูตรตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชนเมื่อประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง การจัดการศึกษาก็ประสบความสำเร็จ งานวิจัยของอเมนู เทคา เน้นที่การมีส่วนร่วมจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาทั้งนี้ผู้บริหารและครูจะต้องมีบทบาทช่วยส่งเสริมด้วย

ชูเลอร์ (Schuler, 1990: 2595 – A) ได้วิจัยการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจด้านการศึกษาในมหาวิทยาลัยมินเนโซตา สหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า ประชาชนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังพบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่มีประสิทธิภาพเกิดจากความบกพร่องในการติดต่อสื่อสาร ปัญหาของการมีส่วนร่วม ได้แก่ ระดับของการเข้าร่วมเพียงเรื่องเดียวการเข้าร่วมโดยขาดความเข้าใจในสถานการณ์ทั้งหมด ขาดข้อตกลงเกี่ยวกับขอบเขตของการมีส่วนร่วม เป็นต้น

อับเดล ฮาดิ (Abdel Hadu, 1990: 3276 – A) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารการศึกษาในประเทศอียิปต์ ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็น หลักสำคัญของประชาธิปไตย จำเป็นจะต้องปรับปรุงแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรจะกำหนดเป้าหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างประชาชน กับสถานศึกษา กิจกรรมที่ประชาชนควรจะมีส่วนร่วมจากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า ผู้ปกครอง องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนถึงประชาชนโดยทั่วไปได้ให้ความสนใจ และมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อย่างไรก็ตามประชาชนส่วนใหญ่มีความจำเป็นในเรื่อง ของภารกิจส่วนตัวและการประกอบอาชีพ จึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา มากนัก ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมการมีส่วนร่วม จึงทำให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในกิจกรรมบางด้านน้อย ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องส่งเสริม

สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและวัฒนธรรมในสังคมนั้น ๆ สถานศึกษาจึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนโดยทั่วไปให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมและมีความต่อเนื่อง

Olsky (1998: 43 – A อ้างถึงใน พรเทพ ฐัฒน : 2546) ได้ศึกษาเชิงพรรณนาในเรื่องคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา เพื่อตอบคำถาม 3 ประการ คือ 1) คณะกรรมการโรงเรียนแต่ละคนควรได้รับการฝึกอบรมเรื่องอะไร 2) อะไรคือบทบาทในปัจจุบันและบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการโรงเรียน 3) จำนวนครั้งของการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ในเรื่องบทบาทในปัจจุบันและบทบาทที่พึงปรารถนาของแต่ละบุคคลหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารและครูได้รับการฝึกอบรมใน 10 เรื่อง ตามที่เสนอแนะไว้โดยสำนักงานพัฒนาโรงเรียน (School Improvement Office) ในขณะที่ผู้ปกครองและคณะกรรมการโรงเรียนอื่น ๆ ได้รับการฝึกอบรมน้อยที่สุด 2) ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง สมาชิกชุมชน และคณะกรรมการอื่น ๆ ที่ร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียนรับรู้บทบาทที่เป็นอยู่ปัจจุบันของคณะกรรมการโรงเรียนว่าเป็นผู้ตัดสินใจ ส่วนบทบาทที่คาดหวังตามความคิดของคณะกรรมการโรงเรียนคือบทบาทในการเป็นผู้ตัดสินใจเช่นเดียวกัน 3) งานวิจัยที่เคยมีก่อนหน้านี้ได้สรุปว่าการฝึกอบรมช่วยเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของคณะกรรมการโรงเรียน แต่งานวิจัยชิ้นนี้ยังไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งของการฝึกอบรมกับการรับรู้ในปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทที่พึงปรารถนาของกรรมการโรงเรียน

Nikolai (2000: 2758 – A อ้างถึงใน พรเทพ ฐัฒน : 2546) ได้ทำการศึกษาว่าสมาชิกในคณะกรรมการโรงเรียนรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ทำอยู่ และการปฏิบัติงานในอุดมคติแตกต่างกันหรือไม่หลังจากที่ได้รับการฝึกอบรมมีการรับรู้ในการปฏิบัติงานที่ทำอยู่ของตนเองดีขึ้น ส่วนการรับรู้ในการปฏิบัติงานตามอุดมคติไม่เปลี่ยนแปลง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ จะกล่าวถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 1544 คน จากโรงเรียนจำนวน 133 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มาจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 ปีการศึกษา 2550 ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ 2549 : 50) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จำนวน 304

ขั้นตอนที่ 2 จำแนกประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 304 คน ตามประเภทของคณะกรรมการ 4 ประเภท ตามกรอบแนวคิด คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น จำนวน 76 คน ผู้แทนองค์กรชุมชน และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 76 คน ผู้แทนผู้ประกอบการและผู้แทนศิษย์เก่า 76 คน ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้แทนครู จำนวน 76 คน

ขั้นตอนที่ 2 นำประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 ประเภท มาหาค่าร้อยละตามสัดส่วนขนาดโรงเรียน ได้กลุ่มประชากร โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 33 โรงเรียน จำนวน 132 คน โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 43 โรงเรียน รวม 76 โรงเรียน จำนวน 172 คน

ขั้นตอนที่ 3 ใช้วิธีการจับฉลาก โดยผู้วิจัยเขียนฉลากรายชื่อโรงเรียนทั้งหมดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 ใส่ง่ล่องแยกตามขนาดโรงเรียน แล้วจับฉลากรายชื่อโรงเรียนขนาดใหญ่ 33 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 43 โรงเรียน

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกสัดส่วนตามประเภทของคณะกรรมการ และขนาดโรงเรียน

ประเภทของคณะกรรมการ	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ขนาดโรงเรียน	
			ใหญ่	เล็ก
ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น	386	76	33	43
ผู้แทนองค์กรชุมชน และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	386	76	33	43
ผู้แทนผู้ประกอบการ และผู้แทนศิษย์เก่า	386	76	33	43
ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้แทนครู	386	76	33	43
รวม	1,544	304	132	172

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check - list) จำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประเภทของคณะกรรมการ วิธีการที่ได้เป็น และ ขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการบริหารงานวิชาการ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 ตามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert's Rating Scale) โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ โดยอาศัยแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ซึ่งได้กำหนดบทบาทหน้าที่ตามภารกิจ และความรับผิดชอบ จำนวน 6 ด้าน โดยในแต่ละด้านกำหนดเป็นแบบสอบถาม จำนวนรวมทั้งสิ้น 39 ข้อย่อย ดังนี้

- 1) ด้านหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 9 ข้อ
- 2) ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม จำนวน 6 ข้อ
- 3) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 6 ข้อ

4) ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้	จำนวน 6 ข้อ
5) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	จำนวน 6 ข้อ
6) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอกเขต 2

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาวรรณกรรม และงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการบริหารวิชาการ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดในเรื่องที่จะวิจัย และเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

2.2.2 สรุปรอบแนวคิด ขอบเขตในการวิจัย และวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.3 สร้างแบบสอบถามโดยนำบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ ในแต่ละข้อ จำนวน 6 ข้อ ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด

2.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหา ความถูกต้อง ภาษา และความเหมาะสมของแบบสอบถาม

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน (ดังแสดงในภาคผนวก ข) พิจารณาความถูกต้อง และความตรงเชิงเนื้อหาของคำถามแต่ละข้อ และได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะให้มีความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง

2.2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาดอกเขต 1 จำนวน 32 คน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และนำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาร์ด (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .99 และได้ทำการหาค่าความเที่ยงแยกในแต่ละด้าน รวม 6 ด้าน ผลปรากฏ ดังนี้

1) ด้านหลักสูตรสถานศึกษา	เท่ากับ .82
2) ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม	เท่ากับ .92
3) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	เท่ากับ .86

4) ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้	เท่ากับ .85
5) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	เท่ากับ .94
6) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	เท่ากับ .90

2.2.7 นำแบบสอบถามมาปรับปรุง โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 เพื่อขอหนังสือนำส่ง
ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม ให้กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนละ 4 ชุด คือ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น
2) ผู้แทนองค์กรชุมชน หรือ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) ผู้แทนผู้ปกครองหรือผู้แทนศิษย์
เก่า 4) ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้แทนครู

3.2 ส่งแบบสอบถามพร้อมซองใส่แบบสอบถามไปให้ผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็น
กลุ่มตัวอย่าง โดยนำส่งด้วยตนเอง และทางช่องส่งจดหมายของเขตพื้นที่การศึกษาดากเขต 2
สำหรับโรงเรียนที่อยู่ไกล และส่งทางไปรษณีย์ถึงโรงเรียนที่อยู่ไกล พร้อมสอดซองเปล่าปิดแถมปี
จำหน่ายของถึงผู้วิจัย ที่โรงเรียนสรรพวิทยาคม อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยผู้วิจัย ลงรหัสของ
แบบสอบถาม เพื่อง่ายต่อการติดตามทวงคืน ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทั้งสิ้นผู้วิจัยกำหนดเวลาที่ใช้
ในการตอบแบบสอบถามและส่งคืน จำนวน 30 วัน ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืน จาก
แบบสอบถามทั้งสิ้น 304 ชุด โดยได้รับแบบสอบถามคืนมา และทำการตรวจสอบแบบสอบถาม
ที่ถูกต้องสมบูรณ์ จำนวน 304 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 มาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ
แบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน วิธีการที่ได้เป็น
และ ขนาดของโรงเรียนวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำคำถามมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ
(Percentage)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับความสำคัญ 5 ระดับ นำมาจัดอันดับเป็นรายชื่อ ราชบัณฑิตยสถานตามอำนาจหน้าที่ ราชบัณฑิตยสถานรวมทุกบทบาท โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) การเปรียบเทียบตัวแปรอิสระ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ถ้ามีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffes' Method) และการทดสอบค่าที (t-test) กำหนดค่า ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการมีบทบาทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการมีบทบาทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาก
- 3 หมายถึง ระดับการมีบทบาทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการมีบทบาทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อย
- 1 หมายถึง ระดับการมีบทบาทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน น้อยที่สุด

เกณฑ์คะแนนที่ใช้ในการกำหนดช่วงค่าเฉลี่ยตามแบบของ (บุญชม ศรีสะอาด 2535: 100) ดังต่อไปนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง น้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเสนอปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา ตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงข้อเสนอแนะเป็นรายชื่อและจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจง F
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนแต่ละตัวยกกำลังสอง
MS	แทน	ค่าความแปรปรวน
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ
p	แทน	ความน่าจะเป็น
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่องบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเภทของกรรมการและ
ขนาดของสถานศึกษา ปรากฏรายละเอียด ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทของ
กรรมการและขนาดของสถานศึกษา

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	178	58.6
1.2 หญิง	126	41.4
รวม	304	100.0
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	33	10.9
2.2 30 – 39 ปี	92	30.3
2.3 40 – 49 ปี	115	37.8
2.4 50 – 59 ปี	57	18.8
2.5 มากกว่า 59 ปี	7	2.3
รวม	304	100.0
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	51	16.8
3.2 มัธยมศึกษา	66	21.7
3.3 อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	20	6.6
3.4 ปริญญาตรี	124	40.8
3.5 ปริญญาโท	42	13.8
3.6 สูงกว่าปริญญาโท	1	3.3
รวม	304	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. อาชีพ		
4.1 รับราชการ	147	48.4
4.2 ลูกจ้าง	12	3.9
4.3 เกษตรกร	61	20.1
4.4 รับจ้าง	12	3.9
4.5 รัฐวิสาหกิจ	3	1.0
4.6 ครูอัตราจ้าง	9	3.0
4.7 ค้าขาย	30	9.9
4.8 อื่น ๆ	30	9.9
รวม	304	100.0
5. ประเภทของคณะกรรมการ		
5.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่	76	25
5.2 ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนศิษย์เก่า	76	25
5.3 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรชุมชนลูกจ้าง	76	25
5.4 5.4 บริหารสถานศึกษา หรือ ผู้แทนครู	76	25
รวม	304	100.0
6. วิธีการที่ได้เป็น		
6.1 โดยความสมัครใจด้วยตนเอง	66	21.7
6.2 โดยการเลือกตั้ง	57	18.8
6.3 โดยผู้อื่นสนับสนุน โดยการทาบทาม/ ขอร้องจากผู้บริหาร โรงเรียน/หรือ ครู	139	45.7
6.4 โดยวิธีอื่น ๆ	42	13.8
รวม	304	100.0
7. ขนาดของสถานศึกษา		
7.1 ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียน 1-300 คน	172	56.6
7.2 ขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป	132	43.4
รวม	304	100.0

จากตารางที่ 4.1 ปรากฏว่าแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 304 คน ได้รับกลับคืนมาครบ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 178 คน คิดเป็นร้อยละ 58.6 กลุ่มอายุส่วนใหญ่คือ 40-49 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 คิดเป็นร้อยละ 30.3 ระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 อาชีพส่วนใหญ่คือรับราชการ จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 ประเภทของคณะกรรมการ แบ่งเป็น 4 ประเภท แต่ละประเภทมีจำนวนเท่ากันคือประเภทละ 76 คน คิดเป็นร้อยละ 25 เท่ากัน เป็นคณะกรรมการโดยผู้อื่นสนับสนุน โดยการทาบทาม/ขอร้องจากผู้บริหาร โรงเรียน/หรือครู มากสุดคือ 139 คน คิดเป็นร้อยละ 45.7 ขนาดสถานศึกษาเป็นขนาดเล็ก จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 และขนาดใหญ่ จำนวน 132 คนคิดเป็นร้อยละ 43.4

ตอนที่ 2 วิเคราะห์บทบาทในภาพรวมและรายด้าน และเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 ในปีการศึกษา 2550 ในภาพรวม ($n = 304$)

ระดับการปฏิบัติในมีบทบาท	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
ด้านหลักสูตรสถานศึกษา	3.47	0.72	ปานกลาง	4
ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม	3.61	0.67	มาก	1
ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	3.42	0.75	ปานกลาง	6
ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้	3.46	0.72	ปานกลาง	5
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.51	0.72	มาก	2
ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	3.48	0.79	ปานกลาง	3
เฉลี่ยรวม	3.49	0.66	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.2 เมื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 ในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อศึกษาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.61$) และ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.51$) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทอยู่ในระดับมาก อันดับที่ 1 และ 2 ตามลำดับ ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.42$) ระดับการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในอันดับท้ายสุด

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ตามรายชื่อ (n = 304)

ด้านหลักสูตรสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. การให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา				
- ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน	3.44	.84	ปานกลาง	6
- ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน	3.49	.88	ปานกลาง	5
- ให้ตรงกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	3.50	.85	มาก	4
2. การให้ความเห็นชอบในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา				
- ให้สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางขั้นพื้นฐาน	3.60	.82	มาก	1
- ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน	3.59	.87	มาก	2
- ให้ตรงกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	3.59	.83	มาก	3
3. การติดตามประเมินผลในการพัฒนาหลักสูตร				
- ให้สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางขั้นพื้นฐาน	3.35	.89	ปานกลาง	8
- ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน	3.34	.86	ปานกลาง	9
- ให้ตรงกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	3.36	.89	ปานกลาง	7
รวม	3.47	.73	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.3 เมื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ด้านหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่า คณะกรรมการมีบทบาทในระดับมากคือ การให้ความเห็นชอบในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาอยู่ในอันดับมากทุกรายการ และ บทบาทการให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้ตรงกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ส่วนบทบาทข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีบทบาทด้านการติดตามประเมินผลให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนอยู่ในอันดับท้ายสุด

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม (n = 304)

ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. การให้ข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม				
- เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.66	.76	มาก	2
- เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.62	.81	มาก	4
2. ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม				
- เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.66	.75	มาก	3
- เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.73	.78	มาก	1
3. การติดตามประเมินผลในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม				
- เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.47	.80	ปานกลาง	6
- เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.48	.82	ปานกลาง	5
รวม	3.61	.67	มาก	

จากตารางที่ 4.4 เมื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นบทบาทการติดตามประเมินผลในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนาคุณภาพ ($\bar{X} = 3.48$) และบทบาทติดตามประเมินผลในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม เพื่อการปรับปรุงและแก้ไข ($\bar{X} = 3.47$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (n = 304)

ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกระบวนการเรียนรู้				
- เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.45	.82	ปานกลาง	3
- เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.37	.87	ปานกลาง	4
2. ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดกระบวนการเรียนรู้				
- เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.52	.86	มาก	2
- เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.52	.84	มาก	1
3. การติดตามประเมินผลในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม				
- เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.34	.82	ปานกลาง	5
- เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.32	.89	ปานกลาง	6
รวม	3.42	.75	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.5 เมื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.52$) และบทบาทการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.52$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยบทบาทการติดตามประเมินผลในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.32$) ระดับการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในอันดับท้ายสุด

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ (n = 304)

ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ให้ข้อเสนอแนะในการจัดแหล่งเรียนรู้				
- เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.53	.79	มาก	3
- เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.49	.86	ปานกลาง	4
2. ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดแหล่งเรียนรู้				
- เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.54	.81	มาก	2
- เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.57	.84	มาก	1
3. ติดตามประเมินผลในการจัดแหล่งเรียนรู้				
- เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.36	.84	ปานกลาง	5
- เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.26	.88	ปานกลาง	6
รวม	3.46	.72	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.6 เมื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.57$) บทบาทการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.54$) และบทบาทการให้ข้อเสนอแนะในการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.53$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยบทบาทการติดตามประเมินผลในการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

($\bar{X} = 3.26$) ระดับการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในอันดับท้ายสุด

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (n = 304)

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ให้ข้อเสนอแนะในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น				
- เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.57	.84	มาก	2
- เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.52	.82	มาก	4
2. ส่งเสริมสนับสนุนในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น				
- เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.63	.77	มาก	1
- เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.54	.82	มาก	3
3. ติดตามประเมินผลในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น				
- เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.39	.82	ปานกลาง	5
- เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.38	.88	ปานกลาง	6
รวม	3.51	.72	มาก	

จากตารางที่ 4.7 เมื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อศึกษาเป็น รายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นบทบาทติดตามประเมินผลในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.36$)และบทบาทติดตามประเมินผลในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.26$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (n = 304)

ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. รับทราบ				
- การจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.59	.84	มาก	2
- เกี่ยวกับการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.60	.89	มาก	1
2. ให้ข้อเสนอแนะ				
- การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.47	.85	ปานกลาง	3
- เกี่ยวกับการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.43	.88	ปานกลาง	4
3. ติดตามประเมินผล				
- การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.40	.91	ปานกลาง	5
- การดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.38	.90	ปานกลาง	6
รวม	3.48	.79	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.8 เมื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทการรับทราบเกี่ยวกับการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.60$) และบทบาทการรับทราบการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.59$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยบทบาทการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.38$) ระดับการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในอันดับท้ายสุด

**ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานพื้นฐานด้านการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 จำแนกเป็นประเภท และ ตาม
ขนาดของสถานศึกษา**

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาตาก เขต 2 ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 4.9 – 4.14

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับการมีบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานวิชาการตามประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n = 304)

บทบาทในการบริหารทั่วไป	ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือ พระภิกษุสงฆ์หรือ ผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่		ผู้แทนองค์กรชุมชน และ/หรือ ผู้แทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น		ผู้แทนผู้ปกครอง และ/หรือ ผู้แทนศิษย์เก่า		ผู้บริหารสถานศึกษา และ/หรือ ผู้แทนครู		F	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักสูตรสถานศึกษา	3.57	0.77	3.34	0.66	3.38	0.72	3.60	0.74	2.42	0.066
ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม	3.73	0.70	3.42	0.66	3.53	0.58	3.77	0.70	4.75	0.003*
ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	3.49	0.80	3.26	0.68	3.32	0.71	3.62	0.78	3.76	0.011*
ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้	3.55	0.77	3.30	0.66	3.36	0.69	3.63	0.74	3.58	0.014*
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.63	0.72	3.41	0.74	3.41	0.68	3.59	0.75	1.92	0.127
ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	3.52	0.89	3.33	0.71	3.41	0.75	3.67	0.80	2.54	0.057
เฉลี่ยรวม	3.58	0.69	3.35	0.61	3.40	0.62	3.65	0.68	3.65	0.013*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.9 พบว่าบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า บทบาทด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและการประกันคุณภาพ การศึกษาไม่แตกต่างกัน แต่บทบาทด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.10 แสดงการทดสอบรายคู่ของซเฟฟ รวมทั้ง 6 ด้าน

ประเภทของคณะกรรมการ					
ประเภทของคณะกรรมการ	ผู้ทรงคุณวุฒิพระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์การศาสนาอื่น	ผู้ปกครอง หรือ คิษย์เก่า	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือชุมชน	ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู	
รวมทั้ง 6 ด้าน	$\bar{x}$ 3.58	3.403	3.34	3.64	
1. ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์การศาสนาอื่น	3.58	.40	.17	.95	
2. ผู้ปกครอง หรือ คิษย์เก่า	3.40	-	.96	.15	
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน	3.34	-	-	.047*	
4. ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู	3.64	-	-	-	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ รวมทั้ง 6 ด้าน ตามประเภทของคณะกรรมการพบว่ากรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์กรศาสนาอื่น กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ปกครอง หรือ คิษย์เก่า และ กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู มีบทบาทไม่แตกต่างกัน กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน มีบทบาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.11 แสดงการทดสอบรายคู่ของเซฟเฟ ด้านการจัดการทรัพยากรบุคคลและสภาพแวดล้อม

ประเภทของคณะกรรมการ	ประเภทประเภทของคณะกรรมการ			
	ผู้ทรงคุณวุฒิพระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์การศาสนาอื่น	ผู้ปกครอง หรือ ศิษย์เก่า	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือชุมชน	ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู
2. ด้านการจัดการทรัพยากรบุคคลและสภาพแวดล้อม	$\bar{x}$ 3.73	3.533	3.421	3.770
1. ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์การศาสนาอื่น	3.735	.321	.039*	.991
2. ผู้ปกครอง หรือ ศิษย์เก่า	3.533	-	.782	.187
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน	3.421	-	-	.016*
4. ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู	3.770	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการทรัพยากรบุคคลและสภาพแวดล้อม ตามประเภทของคณะกรรมการพบว่ากรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์กรศาสนาอื่น กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ปกครอง หรือ ศิษย์เก่า และ กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู มีบทบาทไม่แตกต่างกัน กรรมการสถานศึกษาประเภทผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู และ กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์กรศาสนาอื่น มีบทบาทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05 กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน

ตารางที่ 4.12 แสดงการทดสอบรายคู่ของเซฟเฟ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้

ประเภทของคณะกรรมการ	ประเภทของคณะกรรมการ				
	$\bar{x}$	ผู้ทรงคุณวุฒิพระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์กรศาสนาอื่น	ผู้ปกครอง หรือ คิษย์เก่า	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือชุมชน	ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู
3. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้		3.493	3.320	3.259	3.623
1. ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์กรศาสนาอื่น	3.493	-	.562	.289	.766
2. ผู้ปกครอง หรือ คิษย์เก่า	3.320	-	-	.968	.101
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน	3.259	-	-	-	.030*
4. ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู	3.623	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามประเภทของคณะกรรมการพบว่ากรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์กรศาสนาอื่น กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ปกครอง หรือ คิษย์เก่า และ กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู มีบทบาทไม่แตกต่างกัน กรรมการสถานศึกษาประเภทผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู มีบทบาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05 กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน

ตารางที่ 4.13 แสดงการทดสอบรายคู่ของเซฟเฟ ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้

ประเภทของคณะกรรมการ	ประเภทของคณะกรรมการ				
	ผู้ทรงคุณวุฒิพระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์การศาสนาอื่น	ผู้ปกครอง หรือ ศิษย์เก่า	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือชุมชน	ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู	
4. ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้	$\bar{x}$	3.55	3.36	3.30	3.62
1. ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์การศาสนาอื่น	3.55	.429	.194		.937
2. ผู้ปกครอง หรือ ศิษย์เก่า	3.36	-	.967		.151
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน	3.30	-	-		.049*
4. ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู	3.62	-	-		-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ ตามประเภทของคณะกรรมการพบว่ากรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์กรศาสนาอื่น กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ปกครอง หรือ ศิษย์เก่า และ กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู มีบทบาทไม่แตกต่างกัน กรรมการสถานศึกษาประเภทผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู มีบทบาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05 กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษตาก เขต 2	ขนาดโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่		t	p		
	$\bar{x}$	S.D	แปลผล	$\bar{x}$	S.D	แปลผล		
ด้านหลักสูตรสถานศึกษา	3.52	0.71	มาก	3.40	0.74	ปานกลาง	1.39	.704
ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม	3.64	0.63	มาก	3.57	0.72	มาก	.82	.299
ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	3.46	0.75	ปานกลาง	3.37	0.76	ปานกลาง	.96	.753
ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้	3.50	0.71	มาก	3.41	0.72	ปานกลาง	1.06	.812
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.52	0.71	มาก	3.49	0.74	ปานกลาง	.36	.584
ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	3.48	0.82	ปานกลาง	3.48	0.76	ปานกลาง	.025	.329
เฉลี่ยรวม	3.52	0.65	มาก	3.45	0.67	ปานกลาง	.83	.830

จากตารางที่ 4.14 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการตามขนาดโรงเรียน พบว่าคณะกรรมการจากสถานศึกษาขนาดเล็กมีบทบาทอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ 3.52) คณะกรรมการจากสถานศึกษาขนาดใหญ่มีบทบาทในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ 3.45) เมื่อเปรียบเทียบกันตามนัยสำคัญทางสถิติพบว่าของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีบทบาทไม่แตกต่างกัน

**ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน ด้านการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาตาก เขต 2**

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการมีบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 เป็นการประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ปลายเปิด โดยการจัดกลุ่มคำตอบที่คล้ายคลึงกันเข้าด้วยกัน เพื่อการจำแนกประเภทของเนื้อหา หน่วยในการวิเคราะห์คือจำนวนคนที่ตอบในลักษณะคล้ายคลึงกันจำแนกเนื้อหาด้วยการเจงนับ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 4.15 ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการ
บริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2

ปัญหา	จำนวน(คน)
1. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา	
กรรมการและบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจหลักสูตร	46
หลักสูตรสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับผู้เรียนและชุมชน	25
ขาดการนิเทศติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด	24
การใช้ภาษาในการสื่อสาร	12
ขาดแคลนบุคลากรครู	12
2. ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม	
ขาดงบประมาณในการปรับปรุงสภาพแวดล้อม	75
ขาดการพัฒนาด้านสุขอนามัย	21
3. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	
ขาดแคลนบุคลากร	40
การใช้ภาษาในการสื่อสารกับชุมชนชาวกระเหรี่ยง	34
ขาดสื่อนวัตกรรม	20
4. ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้	
ขาดงบประมาณในการจัดแหล่งเรียนรู้	47
แหล่งเรียนรู้อยู่ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก ขาดงบประมาณ	41
ขาดการดูแลเอาใจใส่จากหน่วยงานต้นสังกัด	10

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ปัญหา	จำนวน(คน)
5. ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	94
ผู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ค่อยมีเวลาว่างเพราะต้องประกอบอาชีพ	36
ขาดงบประมาณที่ใช้เป็นค่าตอบแทน	31
บุคลากรในสถานศึกษาไม่เข้าไปสัมพันธ์กับชุมชนและไม่ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	27
ผู้สอนภูมิปัญญาท้องถิ่นสอนไม่เป็นไปตามขั้นตอน	
6. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	82
มาตรฐานบางข้อโรงเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาได้	
เช่นความขาดแคลนบุคลากร ขาดงบประมาณ	45
เด็กต่างด้าวมีมาก มีคุณภาพชีวิตต่ำ การสื่อสารภาษาถิ่น (กระเหรี่ยง)	37

จากตารางที่ 4.15 เมื่อวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาการมีบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 พบว่าปัญหาหลักคือคณะกรรมการไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรสถานศึกษาขาดแคลนงบประมาณ ขาดแคลนบุคลากรครู และผู้มีความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่มีเวลามาถ่ายทอดความรู้

ตารางที่ 4.16 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2

ข้อเสนอแนะ	จำนวน(คน)
1. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา	82
ควรอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมกับคณะกรรมการทั้งเขตพื้นที่	51
ควรจัดหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น	17
ควรจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรระดับเขต ระดับจังหวัด และ สพฐ.	7
ควรสอนภาษาไทยให้กับนักเรียนและชุมชน	7

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน(คน)
2. ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม	92
ควรจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาอย่างเพียงพอ	67
โรงเรียนควรของบประมาณจากชุมชน องค์กรสนับสนุน	18
ขาดการพัฒนาด้านสุขอนามัย	7
3. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	88
ควรหาบุคลากรมาแทนที่ตำแหน่งว่าง	41
ครูควรหาวิธีการหลากหลายในการสอนและนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้	24
จัดอบรม ติดตามและประเมินผลการเรียนการสอน	15
ควรใช้วิทยากรที่เลี้ยงที่รู้ภาษาถิ่นมาช่วยสอน	8
4. ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้	88
กระทรวงศึกษาธิการควรจัดสรรงบประมาณให้มากขึ้น	
เพราะการศึกษาเป็นหัวใจหลักในการพัฒนาประเทศ	32
เขตพื้นที่การศึกษาควรเข้ามาสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้	28
ควรของบประมาณสนับสนุนการสร้างแหล่งเรียนรู้จากหน่วยงานในชุมชน	19
ควรของบประมาณจากหน่วยงานในชุมชนสนับสนุน	
การพานักเรียน ไปทัศนศึกษา	9
5. ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	84
ควรจัดสรรงบประมาณเป็นค่าตอบแทนให้ผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	42
สถานศึกษาควรให้ความร่วมมือกับท้องถิ่นเพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	18
มีชั่วโมงเรียนภูมิปัญญาท้องถิ่น	13
ควรให้หน่วยงานอื่น ๆ มาช่วยแนะนำชี้แนะและร่วมพัฒนา	
ให้มีภูมิปัญญาที่หลากหลาย	11
6. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	82
รัฐควรให้การสนับสนุนงบประมาณโรงเรียนที่ได้ผ่าน	
การประเมินคุณภาพเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน	26
ลดเปอร์เซ็นต์หรือตัวเลขระดับการประกันลงให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น	25
ควรส่งเสริมบุคลากร อุปกรณ์การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย	28
ปลูกฝังด้านภาษาไทยแก่ชุมชนและนักเรียน	13

จากตารางที่ 4.16 เมื่อวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 พบว่าข้อเสนอแนะหลักคือควรจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และปัญหาการทำงานของคณะกรรมการทั้งเขตพื้นที่อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง รัฐควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และสถานศึกษาควรของบประมาณจากองค์กรในชุมชนมาสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการสถานศึกษาและเป็นค่าตอบแทนให้ผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ควรลดเปอร์เซ็นต์หรือตัวเลขระดับการประกันลงให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น รัฐควรจัดสรรบุคลากรตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาพึงได้รับ และควรส่งเสริมบุคลากร อุปกรณ์การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัยเรื่อง บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ในบริบทนี้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัยและผลการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1 เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

1.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 จำแนกตามประเภทของกรรมการและขนาดของสถานศึกษา

1.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

2. วิธีการดำเนินการวิจัย

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 1545 คน จากโรงเรียนจำนวน 133 โรงเรียน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มาจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ปีการศึกษา 2550 ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่ม

ตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน (อ้างในธานินทร์ ศิลป์จารุ 2549 : 50) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จำนวน 304 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการบริหารงานวิชาการ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 ตามแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเที่ยง .99

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่งแบบสอบถามพร้อมซองใส่แบบสอบถามไปให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยนำส่งด้วยตนเอง และทางช่องส่งจดหมายของเขตพื้นที่การศึกษาตากเขต 2 สำหรับโรงเรียนที่อยู่ใกล้ และส่งทางไปรษณีย์ถึงโรงเรียนที่อยู่ไกล พร้อมสอดซองเปล่าปิดแฉกมปีจำหน่ายของถึงผู้วิจัย โดยผู้วิจัย ลงรหัสของแบบสอบถาม เพื่อป้องกันการติดตามทวงคืน จากแบบสอบถามทั้งสิ้น 304 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนมาครบ และทำการตรวจสอบแบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์ จำนวน 304 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe s Method) ในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่

3. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาระดับการปฏิบัติตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยดังนี้

3.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 304 คน กลุ่มเพศชาย 178 คน คิดเป็นร้อยละ 58.6 กลุ่มอายุส่วนใหญ่คือ 40-49 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 ระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 อาชีพส่วนใหญ่คือรับราชการ จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 ประเภทของคณะกรรมการแบ่งเป็น 4 ประเภท แต่ละประเภทมีจำนวนเท่ากันคือประเภทละ 76 คน คิดเป็นร้อยละ 25 เท่ากัน เป็นคณะกรรมการ โดยผู้อื่นสนับสนุน โดยการทาบทาม/ขอร้องจากผู้บริหาร โรงเรียน/หรือครู มาก

สุด คือ 139 คน คิดเป็นร้อยละ 45.7 ขนาดสถานศึกษาจากขนาดเล็ก จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 56.6 และขนาดใหญ่ จำนวน 132 คนคิดเป็นร้อยละ 43.4

3.2 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 ในภาพรวมและแต่ละด้านพบว่า

3.2.1 ในภาพ รวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม และ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในอันดับท้ายสุด

3.2.2 ด้านหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทการให้ความเห็นชอบในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน บทบาทการติดตามประเมินผลในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน บทบาทการให้ความเห็นชอบในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้ตรงกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น บทบาทการให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษาให้ตรงกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น อยู่ในระดับส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และ บทบาทการติดตามประเมินผลในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้ตรงกับความต้องการของ อยู่ในอันดับท้ายสุด

3.2.3 ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นบทบาทการติดตามประเมินผลในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนาคุณภาพ และบทบาทติดตามประเมินผลในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม เพื่อการปรับปรุงและแก้ไข อยู่ในระดับปานกลาง

3.2.4 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และบทบาทการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของ อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และบทบาทการติดตามประเมินผลในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในอันดับท้ายสุด

3.2.5 ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา บทบาทการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และบทบาทการให้ข้อเสนอแนะใน

การจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของ อยู่ในระดับ ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง และบทบาทการติดตามประเมินผลในการจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการปฏิบัติ อยู่ในอันดับท้ายสุด

3.2.6 ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นบทบาทการติดตามประเมินผลในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและบทบาทการติดตามประเมินผลในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

3.2.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทการรับทราบเกี่ยวกับการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และบทบาทการรับทราบการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ส่วนบทบาทการให้ข้อเสนอแนะการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน บทบาทการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ติดตามประเมินผล การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา และบทบาทการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพื้นฐานด้านการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดงเขต 2 จำแนกเป็นประเภท และ ตามขนาดของสถานศึกษา ปรากฏผล ดังนี้

3.3.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดงเขต 2 จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการ ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บทบาทด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ไม่แตกต่างกัน แต่บทบาทด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ และ ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า

1) บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ รวมทั้ง 6 ด้าน ตามประเภทของคณะกรรมการพบว่าการกรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์กรศาสนาอื่น กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ปกครอง หรือศิษย์เก่า และกรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู มีบทบาทไม่แตกต่างกัน

กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู และ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน มีบทบาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05

2) บทบาท ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม พบว่ากรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์การศาสนาอื่น กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ปกครอง หรือ ศิษย์เก่า และกรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู มีบทบาทไม่แตกต่างกัน กรรมการสถานศึกษาประเภทผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู และ กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์การศาสนาอื่น มีบทบาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05 กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน

3) บทบาท ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม พบว่า กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์การศาสนาอื่น กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ปกครอง หรือ ศิษย์เก่า และกรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู มีบทบาทไม่แตกต่างกัน กรรมการสถานศึกษาประเภทผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู และ กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์การศาสนาอื่น มีบทบาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05 กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน

4) บทบาท ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ พบว่ากรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์การศาสนาอื่น กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ปกครอง หรือ ศิษย์เก่า และกรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู มีบทบาทไม่แตกต่างกัน กรรมการสถานศึกษาประเภทผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู มีบทบาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05 กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน

5) บทบาท ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ พบว่ากรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์การศาสนาอื่น กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ปกครอง หรือ ศิษย์เก่า และกรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู มีบทบาทไม่แตกต่างกัน กรรมการสถานศึกษาประเภทผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู มีบทบาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05 กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน

3.3.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 ตามขนาดโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ พบว่าในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 พบว่า ข้อเสนอแนะหลักคือควรจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และปัญหาการทำงานของ

คณะกรรมการทั้งเขตพื้นที่อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง รัฐควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และสถานศึกษาควรของบประมาณจากองค์กรในชุมชนมาสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการสถานศึกษาและเป็นค่าตอบแทนให้ผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ควรลดเปอร์เซ็นต์หรือตัวเลขระดับการประกันลงให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น รัฐควรจัดสรรบุคลากรตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาพึงได้รับ และควรส่งเสริมบุคลากร อุปกรณ์การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย

4. อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง1 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 มีประเด็นน่าสนใจบางประการ สมควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

4.1 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่เข้าใจบทบาทของตนเอง ทำให้ความสำคัญกับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับน้อยและคิดว่าเป็นภารกิจของผู้บริหารและครูมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอภิสิทธิ์ กริทธิพงษ์ (2545 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวิทย์ คิวงศ์ (2545: บทคัดย่อ) ที่พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมุกดาหาร มีส่วนร่วมในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของไพโรจน์ ไสสดี (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าสภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่บุรีรัมย์เขต 2 ด้านการปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ภัทรินทร์ ชูมาร (2548 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาตามบทบาทหน้าที่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2543 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า

4.1.1 บทบาทด้านหลักสูตรสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกตามบทบาท คณะกรรมการมีบทบาทด้านการให้ความเห็นชอบในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในอันดับมากเป็นลำดับ ที่ 1 2 3 และบทบาทด้านการติดตามประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรอยู่

ในอันดับท้ายสุด อาจเป็นเพราะคณะกรรมการขาดความรู้ ความเข้าใจ ขอบข่ายภารกิจของงานและมองว่าเป็นภาระหน้าที่ของสถานศึกษาโดยตรง คณะกรรมการสถานศึกษาหลายคนมีวุฒิภาวะทางการศึกษาดำรงตำแหน่งที่ต่ำกว่าปริญญาตรี คณะกรรมการหลายคนไม่มีวุฒิทางการศึกษาจึงไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษา อีกทั้งคณะกรรมการเห็นว่าผู้บริหารและครูเป็นผู้มีความรู้ความสามารถอยู่แล้ว จึงไม่กล้าเข้ามาก้าวล่วงภาระหน้าที่ภายในสถานศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาต้องหาสาเหตุที่แท้จริงและชัดเจน เพื่อต้องให้ความรู้ คำแนะนำ ให้กรรมการสถานศึกษาทุกประเภทมีความรู้ความเข้าใจของข่ายภารกิจของสถานศึกษาให้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวัสดิ์ แก้วชนะ (2544) ที่พบว่าบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการด้านหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญมี ธิดุด (2531) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง พบว่า ปัญหาที่ชัดเจนคือผู้บริหาร โรงเรียนขาดการติดตามผลการใช้หลักสูตร

4.1.2 บทบาทด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามบทบาทพบว่า คณะกรรมการมีบทบาทด้านการส่งเสริมสนับสนุนและให้ข้อเสนอแนะระดับมาก และ บทบาทด้านการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปรับปรุงอาคารสถานที่ การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งที่เห็นรูปธรรมที่เห็นได้ชัดเจนและสร้างความประทับใจให้กับผู้พบเห็นได้ง่ายกว่าสิ่งอื่น อีกทั้ง ไม่ต้องใช้ความรู้ทางวิชาการมากและกรรมการมีทักษะความรู้และประสบการณ์ด้านนี้มากจึงสามารถให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมสนับสนุนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวัสดิ์ แก้วชนะ (2544) ที่พบว่าบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการในการพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 5 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภานุมาศ กิตติศรีวรพันธุ์ (2542) ที่พบว่าระดับการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครพนม โดยรวมมีการจัดดำเนินการอยู่ในระดับมาก

4.1.3 บทบาทด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามบทบาทพบว่า คณะกรรมการมีบทบาทด้านการส่งเสริมสนับสนุนในระดับมากและการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับน้อยสุดท้ายสุด อาจเป็นเพราะคณะกรรมการขาดความรู้ ความเข้าใจ ขอบข่ายภารกิจของงานและมองว่าเป็นภาระหน้าที่ของสถานศึกษา คณะกรรมการหลายคนไม่มีวุฒิทางการศึกษาจึงไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษา อีกทั้งคณะกรรมการเห็นว่า

ผู้บริหารและครูเป็นผู้มีความรู้ความสามารถอยู่แล้ว จึงไม่กล้าเข้ามาก้าวท่าภาระหน้าที่ภายในสถานศึกษา ซึ่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี (2530) อ้างถึงในประไพ สุนทรมังละ 2536 :12) เสนอประเด็นปัญหาไว้ว่ากรรมการศึกษาไม่ทราบหน้าที่ว่าต้องทำอะไรและไม่สนใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิพงษ์ ภูมิประพัทธ์ (2546) ที่พบว่าประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดสุโขทัย ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้

4.1.4 บทบาทด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามบทบาทพบว่า คณะกรรมการมีบทบาทด้านการส่งเสริมสนับสนุนในระดับมากและการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับน้อยสุด อาจเป็นเพราะกรรมการซึ่งเป็นคนในพื้นที่ทราบที่ตั้งและบุคคลที่เป็นแหล่งเรียนรู้และสามารถให้ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมในการใช้แหล่งเรียนรู้ได้ ส่วนการติดตามประเมินผลนั้นกรรมการเห็นว่าเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษามากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของเจริญ งามดี (2547) ที่พบว่าการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์อยู่ในระดับปานกลาง

4.1.5 บทบาทด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามบทบาทพบว่า คณะกรรมการมีบทบาทด้านการส่งเสริมสนับสนุนและให้ข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมากและการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับน้อยสุด อาจเป็นเพราะการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกรมวิชาการ ที่ได้สนับสนุนให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรอย่างชัดเจนและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ส่งผลให้สถานศึกษามีการวิทยากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ความชำนาญ มีสามารถเชิงประจักษ์และผลงานและเป็นที่ยอมรับมาให้ความรู้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยูร นางสีคุณ (2547) ที่พบว่าสภาพการปฏิบัติงานการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาระดับประถม ศึกษาอำเภอพยัคฆภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่าโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

4.1.6 บทบาทด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามบทบาทพบว่า คณะกรรมการมีบทบาทด้านการส่งเสริมสนับสนุนในระดับมาก และบทบาทด้านการติดตามประเมินผลอยู่ในลำดับท้ายสุดท้ายสุด อาจเป็นเพราะคณะกรรมการขาดความรู้ ความเข้าใจ ขอบข่ายภารกิจของงานและมองว่าเป็นภาระหน้าที่ของสถานศึกษาโดยตรง คณะกรรมการส่วนมากไม่มีวุฒิทางการศึกษาจึงไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา อีกทั้งคณะกรรมการเห็นว่าผู้บริหารและครูเป็นผู้มีความรู้ความสามารถอยู่แล้ว จึงไม่กล้าเข้ามาก้าวท่าภาระหน้าที่ภายในสถานศึกษา

4.2 เปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 จำแนกตามประเภทของ กรรมการกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บทบาทด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ไม่แตกต่างกัน แต่บทบาทด้านการจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อม ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้และด้านการจัดแหล่งเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทาง สถิติที่ระดับ .05 การทดสอบรายคู่ของเซฟเฟ ในภาพรวม พบว่า ประเภทของ กรรมการพบว่าการกรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์กร ศาสนาอื่น กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ปกครอง หรือ ศิษย์เก่า และ กรรมการสถานศึกษา ประเภท ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู มีบทบาทไม่แตกต่างกัน แต่ กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน มีบทบาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05 การทดสอบรายคู่ของเซฟเฟ รายด้านพบว่ากรรมการ สถานศึกษาประเภท ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน มีบทบาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05 ใน ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ และ ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ และ กรรมการสถานศึกษาประเภทผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู และ กรรมการสถานศึกษาประเภท ผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุสงฆ์ หรือ องค์กรศาสนาอื่น มีบทบาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05 กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชน ไม่มีส่วน ได้ส่วนเสียกับ โรงเรียนเหมือนกับกรรมการประเภทอื่น จึงได้ให้ความสำคัญและเวลา กับบทบาท น้อยกว่าการดำเนินชีวิตปกติ และไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2543 อีกทั้งคิดว่าเป็นบทบาทของ ผู้บริหารและครูมากกว่า ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาประเภทผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู เป็น บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอยู่แล้วจึงมีบทบาทกว่ากลุ่มอื่น มากนั้น ย่อมมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษามากกว่ากลุ่มอื่นเป็นธรรมดา สอดคล้องกับงานวิจัยของและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ พรหมมีเนตร (2540) ที่พบว่าปัญหาในการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา คือคณะกรรมการขาดผู้นำในการปฏิบัติงานเพราะขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในชุมชน

4.3 เปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษาตามนัยสำคัญทางสถิติพบว่าของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจาก โรงเรียน ขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีบทบาทไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายอนันต์ หวะ

สุวรรณ (2545) ที่พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาไม่แตกต่างกัน

4.4 ผลการประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะแบบสอบถามปลายเปิดพบว่าปัญหาหลักของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารวิชาการสามารถจำแนกเป็นประเด็นหลักได้ดังนี้ 1) คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองยังคิดว่าบทบาทส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษาจากข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาคือ การจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับเขตพื้นที่การศึกษาอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้และประสบการณ์กันและเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของกรรมการเป็นสิ่งที่จำนวนมากที่สุด 2) ด้วยสภาพบริบทของชุมชนเป็นชุมชนชนบท ชาวบ้านมีฐานะยากจน มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม จึงขาดงบประมาณจากชุมชนที่จะมาสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา ต้องอาศัยงบประมาณจัดสรรของรัฐบาลเท่านั้นซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอดังนั้นรัฐควรจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาที่ไม่สามารถหารายได้เพิ่มเติมให้มากขึ้น 3) ความขาดแคลนบุคลากรครู รัฐควรจัดสรรบุคลากรตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาพึงได้รับ และ 4) ควรส่งเสริมบุคลากรให้เข้ารับการพัฒนา ประชุม สัมมนา ความรู้ด้านวิชาการ โดยจัดสรรงบประมาณมาให้เพราะสถานศึกษามีงบประมาณจำกัดและรัฐควรจัดสรรอุปกรณ์การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาให้พร้อมกับสื่อความรู้ช่วยสอนในวิชาต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐานจากส่วนกลางมาให้ จากประเด็นปัญหาที่กล่าวถึงข้างต้นนั้น โดยส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาเคมที่นักวิจัยหลายท่านจากหลายสถานที่ทำกรวิจัยไว้ แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขให้หมดสิ้นไปได้ เช่นเรื่องยศ พจนานุกรม (2541 : 46) ศึกษาพบว่าปัญหาผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ปฏิบัติตามอย่างจริงจังตามคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษา โรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำได้ โรงเรียนขาดความพร้อมที่จะให้บริการชุมชนและหน่วยงานอื่น โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ และขาดการประสานงาน ซึ่งสาเหตุมาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาหรือโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญกับคำแนะนำของกรรมการสถานศึกษา ขาดงบประมาณ ขาดเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะให้บริการแก่ชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรวิทย์ เจริญรัมย์ (2544 : 82) ที่พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นด้านที่มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาควรมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในด้านหลักสูตรและการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาอย่างเร่งด่วน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากการวิจัยครั้งนี้พบว่ากรมการศึกษาด้านการบริหรารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดกเขต 2 ในภาพรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับปานกลางแสดงให้เห้นว่าการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยังไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้มากเท่าที่ควร เป็นสิ่งจำเป็นที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในภาครัฐควรกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาที่ชัดเจน จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้ความรู้ ความสามารถให้ปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ และเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ อย่างจริงจัง

3.1.2 จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ได้เต็มศักยภาพ ควรมีกิจกรรมสร้างความตระหนักให้เกิดความรู้สึกรเป็นเจ้าของสถานศึกษาและต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรภายนอกเข้ามาส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น ทั้งในแง่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบและร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอย่างจริงจังมากขึ้น อีกทั้งกระตุ้นให้ทุกคนแสดงความรู้ ความสามารถในการทำงานให้ประจักษ์ มากกว่ามีบทบาทเพียงการรับทราบ การส่งเสริมสนับสนุน จึงจำเป็นอย่างย่งที่บุคลากรภายในสถานศึกษาจะต้องยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างและหลากหลายของคณะกรรมการและยกย่องให้เกียรติ ในความคิดเห็นของคณะกรรมการ เพื่อสร้าง ความประทับใจ และแรงใจ ที่จะร่วมกับปฏิบัติงานกับสถานศึกษาอย่างเต็มความสามารถ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาบทบาทของคณะกรรมการด้านการบริหารงานวิชาการเท่านั้น ผลการวิจัยที่ได้มีขอบเขตจำกัด ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษามากยิ่งขึ้น

3.2.1 ควรจะมีการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดกเขต 2 ด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ

3.2.2 ควรจะมีการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดกเขต 2 ในด้านอื่น ๆ

3.2.3 ควรจะมีการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้าน
การบริหารงานวิชาการในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

3.2.4 ควรจะมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามบทบาทของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภู่งประเสริฐ(2545) *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
เมธีทิปส์
- กรมวิชาการ (2544) *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา*
กรุงเทพมหานคร ชารอักษร
- _____ .(2545) *กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*
พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กฤษวรรณ เวียนศิลป์ (2544) “การศึกษาบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ
ศึกษา” วิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏจันทรเกษม
- กิตติมา ปรีดิติก (2532) *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
อักษรพิพัฒน์
- _____ .(2539) "หลักการของปีเตอร์" ใน *สารานุกรมศึกษาศาสตร์* จัดพิมพ์เป็นที่ระลึก
เนื่องในมหามงคล สมัยฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี พุทธศักราช 2539
กรุงเทพมหานคร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หน้า 32-33
- เกษม วัฒนชัย (2545) *การปฏิรูปการศึกษาไทย* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ 21 เซ็นจูรี
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน (2545) *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559)*
กรุงเทพมหานคร พริกหวานกราฟิก
- _____ .(2545) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม*
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กรุงเทพมหานคร พริกหวานกราฟิก
- _____ .(2546) *ธรรมเนียมปฏิบัติกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน / ศ.นพ.*
เกษม วัฒนชัย กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี
- คำนึ่ง อัดตศุภนาพันธ์ (2542) “บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เจริญ งามดี (2547) “การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาบุรีรัมย์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- เฉลิม นิลแก้ว (2542) “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนในการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่” การค้นคว้า
แบบอิสระ ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- จิตติมน นาคครุฑ (2544) “การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปรินญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชานินทร์ ศิลปจารุ (2548) *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS : ครอบคลุมเวอร์ชัน 10-
13 พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร บิสนิเนสฮาร์แอนด์ดี*
- ธีรวุฒิ เจริญรัมย์ (2544) “แนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” วิทยานิพนธ์ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นรา สมประสงค์ (2548) “การบริหารแบบมีส่วนร่วม” ใน *ประมวลสาระฉบับเพิ่มเติมชุดวิชา
ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา* หน่วยที่ 12 หน้า 45 นนทบุรี
- บุญชม ศรีสะอาด (2535) *การวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ชมรมเด็ก*
- บุญชิต งามสง่า (2545) “บทบาทผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัด
ระยอง” วิทยานิพนธ์ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ประยูร ศรีประสาธน์ (2545) “ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับอำนาจการบริหารการศึกษา” ใน
ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาและแนวโน้มทางการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 6 หน้า
169 – 170 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ประเวศ วะสี (2543) “ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อแก้ความทุกข์ยากของคนทั้งแผ่นดิน” สานปฏิรูป 3
(พฤศจิกายน) 68 - 69
- ปรีดี สมพูด (2545) “ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
เขาพนม จังหวัดกระบี่” วิทยานิพนธ์ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปัญญา แก้วกีรและคณะ (2545) *การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่
การศึกษาเป็นฐาน กรุงเทพมหานคร สำนักงานปฏิรูปการศึกษา*

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2537) *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร
โอเคียนสโตร์
- ปาริชาติ ภัควิภาส (2543) “การบริการพยาบาลตามความคาดหวังและได้รับจริงของผู้ป่วยในห้อง
ผ่าตัด โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่” เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พงศ์พันธุ์ นาระทะ (2544) “บทบาทของผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พรเจริญ บัวพุ่ม (มปป.) “ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับการปฏิบัติงานตาม
บทบาทนักวิชาการสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสถานีอนามัย เขต 2” วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหาร
สาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรเทพ รุ่งแผน (2548) “การพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหาร
การศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ไพโรจน์ ไสยศลี (2548) *สภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*
- ภัทรินทร์ ชูมาก (2548) “ศึกษาระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม
บทบาทหน้าที่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่
การศึกษามุกเก็ด” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมุกเก็ด
- ภิญโญ สาธร (2526) *หลักการบริหารการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- รัศมี พันธธาก (2545) “ความคิดเห็นของนักวิชาการสาธารณสุขระดับตำบลเกี่ยวกับการ
ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ด้านวิชาการ” วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตร
มหาบัณฑิต แขนงวิชาสาธารณสุขศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ราชบัณฑิตยสถาน (2542) *พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน* กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์
- รุ่ง แก้วแดง (2545) *ประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก* กรุงเทพมหานคร วัฒนาพานิช

- เรื่องยศ พจนนุสนธิ์ (2541) “การปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดมหาสารคาม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ลำเพย เขื่อนนัส (2541) “บทบาทของคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษาในทัศนะของผู้บริหาร
โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ศึกษาธิการ, กระทรวง (2540) *ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ โรงเรียน
พ.ศ.2539 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
(เอกสารอัดสำเนา)*
- _____ . (2543) *ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ.2543 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
(เอกสารอัดสำเนา)*
- _____ . (2545) *กฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา
การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจาก
ตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 กรุงเทพมหานคร*
- _____ . (2546) *คู่มือการสรรหาและเลือกตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546
(เอกสารอัดสำเนา)*
- _____ . (2546) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กรุงเทพมหานคร พริกหวาน
กราฟิก*
- _____ . (2546) *พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)*
- _____ . (2546) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อักษรไทย สำเนา*
- _____ . (2547) *คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์การศาสนา*
- สวัสดี แก้วชนะ (2544) “บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 5
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- สวัสดิ์ รอบรู้ (2546) “บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้นำทางศาสนาในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์ฉะเชิงเทรา
- สวัสดิ์ วงศ์วัจนสุนทร (2540) “การดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 (2549) “แผนยุทธศาสตร์” ปีงบประมาณ 2549
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532) งานบริหาร โรงเรียน การบริหารงานวิชาการ กรุงเทพมหานคร รุ่งศิลป์การพิมพ์
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) “เส้นทางการปฏิรูปการศึกษาไทย” ข่าวพระราชบัญญัติการศึกษา 1(2) มีนาคม 1-4
- สุชิน โภชนงค์ (2547) บทบาทของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี
- หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมสามัญศึกษา (2543) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร เอกสารเข็มเล่มของหน่วยศึกษานิเทศน์กรมสามัญศึกษา
- อนันต์ หวะสุวรรณ (2545) “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อภิสิทธิ์ กริทธิพรย์ (2545) “พฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร
- อุทัย บุญประเสริฐ (2547) รายงานการวิจัยเรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริการและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาในประทศที่คึดสรร กรุงเทพมหานคร สำนักนโยบายและแผน
- อุทุมพร จามรมาน และคนอื่น ๆ (2545) “การวิจัยการบริหารการศึกษา” ใน ประมวลสาระ การสอนชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษา หน้าที่ 1-4 หน้า 1-375 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Abdel – Hady , Mahmoud E. (1990). “A Suggested Model for Community Participation in the Administration of Public Education in Egypt.” *Dissertation Abstracts International* 51 : 3276 – A.

Amenu – Tekaa , Christian E.K. (1988). “Perceptions of Community Participation in Education on Canadian Indian Peserres : A North – Central Alberta Case Study,” *Dissertation Abstracts International*. 49 : 1626 – A.

Schuler , Barbara L. (1990). “Citizen Participation in Educational Decision – Making.” *Dissertation Abstracts International*. 51 (8 February 1990) : 1595. Abdel – Hady , Mahmoud E.”A Suggested Model for Community Participation in the Administration of Public Education in Egypt. “*Dissertation Abstracts International* 51 : 3276 – A

http://pattanathai.nesdb.go.th/Community_ppr/news/March/summana.doc

<http://www.bpp.police.go.th>

<http://www.cha2.go.th/data/sclquality.doc>

<http://www.members.thai.net/bandonluangschool>

<http://www.moe.go.th>

<http://www.onec.go.th>

<http://www.onec.go.th/Act/acteng/prb-sub.htm>

<http://www.onec.go.th/Act/acteng/03/0303/0303-1.pdf>

<http://www.onec.go.th/Act/acteng/03/0303/0303-o.pdf>

<http://www.onec.go.th/publication>

<http://www.org.chandra>

<http://www.pbon.o>

<http://www.qa.k.ac.th>

<http://www.reru.ac.th>

<http://www.school.obec.go.th/sokpakwan/school/paperfinal.htm>

<http://www.thaiedresearch.org>

<http://www.utcc2.utcc.ac.th>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	136.39	955.976	.821	.989
a2	136.13	981.391	.501	.989
a3	136.70	949.676	.877	.989
a4	136.61	962.431	.841	.989
a5	136.30	981.676	.433	.990
a6	136.78	948.542	.897	.989
a7	136.57	949.075	.897	.989
a8	136.39	963.340	.828	.989
a9	136.83	954.787	.881	.989
a10	136.48	949.170	.872	.989
a11	136.26	967.111	.821	.989
a12	136.74	943.202	.873	.989
a13	136.65	938.783	.907	.989
a14	136.39	960.340	.833	.989
a15	136.78	939.542	.928	.988
a16	136.83	959.241	.849	.989
a17	136.74	959.656	.790	.989
a18	136.96	963.680	.792	.989
a19	136.96	961.134	.792	.989
a20	136.70	956.403	.847	.989
a21	136.83	942.605	.919	.988
a22	136.57	953.439	.911	.988
a23	136.52	958.988	.869	.989
a24	136.78	950.360	.832	.989
a25	136.61	960.431	.827	.989
a26	136.39	973.249	.819	.989
a27	136.74	948.202	.901	.989
a28	136.61	956.794	.846	.989
a29	136.61	961.158	.813	.989
a30	136.74	946.474	.890	.989
a31	136.78	950.178	.871	.989
a32	136.74	951.111	.854	.989
a33	136.87	944.209	.899	.989
a34	136.26	976.747	.672	.989
a35	136.65	948.692	.895	.989
a36	136.65	942.692	.914	.988
a37	136.22	975.269	.740	.989
a38	136.78	958.360	.814	.989
a39	136.74	948.020	.866	.989

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชื่อ ดร.สุรเสณ ทั้งทอง

สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดากเขต 1
 วุฒิการศึกษา กศ.บ., น.บ., กศ.ม. และ Ed.D บริหาร Univerty of the Northern
 Philippines
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาดากเขต 1

2. ชื่อ นายกิติพงษ์ พิพัฒน์ศิริพงษ์

สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดากเขต 2
 วุฒิการศึกษา คบ.อังกฤษ., กศ.ม. เอกการบริหารศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาดากเขต 2

3. ชื่อ ดร.ชวลิต หมื่นนุช

สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร
 วุฒิการศึกษา พบ.ด. (การบริหารการพัฒนา)
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ 1. รองอธิการบดีฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
 2. กรรมการบริหารสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

4. ชื่อ อ.ดร.ราวดี ปฏิวัติวงศ์

สถานที่ทำงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 วุฒิการศึกษา การศึกษาคุษฎี(กศ.ค.) สาขาอุดมศึกษา
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

5. ชื่อ นายเดช รักรการ

สถานที่ทำงาน โรงเรียนสรรพวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต(กศ.ม.) เอกบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน 22 ปี

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน คร.สุรเสน ทั้งทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางนิศยา เคลือบวัง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดงภาค 2 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวให้นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิศวกรรมนท์

(รองศาสตราจารย์ คร.สุจินต์ วิศวกรรมนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 -7

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายกิตติพงษ์ พิพัฒน์ศิริพงษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางนิตยา เคลือบวัง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอกเขต 2 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนี้ นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิสวธีรานนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 -7

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน คร.ชวลิต หมื่นนุช

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางนิตยา เคลือบวัง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอกเขต 2 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาค้นคว้าได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิศวธีรานนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศช 0522.16 (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายเดช รักการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางนิตยา เคลือบวัง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดงเขต 2 ตาม โครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิสวธีรานนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 -7

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน อ.ดร.ราวดี ปฏิวัติวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางนิตยา เคลือบวัง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดงภาค 2 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิสวธีรานนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 -7

ภาคผนวก ค

**หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดสอบเครื่องมือ
และเก็บข้อมูลในการวิจัย**

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

มีนาคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 1

เนื่องด้วย นางนิตยา เคลือบวัง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหาร
การศึกษาศาสาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทการ
บริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก
เขต 2

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นจะต้องทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย โดยขอความอนุเคราะห์จาก
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาในสังกัดของท่าน คอบแบบสอบถามเพื่อการ
วิจัย ทั้งนี้ จะมีให้เป็นกรรบบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งาน
วิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ
ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิศวธีรานนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 -7

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

มีนาคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาดอกเขต 2

เนื่องด้วย นางนิตยา เคลือบวัง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาบริหาร
การศึกษาศาสาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทการ
บริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก
เขต 2

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาในสังกัดของท่าน ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการ
รบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการอนุญาตให้นักศึกษาคำเนินการเก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัยตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิสวธีรานนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 -7

ประชากรที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือ โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาตากเขต 1 ดังนี้

1. โรงเรียนอนุบาลตาก
2. โรงเรียนเขื่อนภูมิพล
3. โรงเรียนบ้านแม่พะยอบ
4. โรงเรียนวัดสามเงา
5. โรงเรียนบ้านหนองบัวใต้
6. โรงเรียนบ้านประดาง
7. โรงเรียนตากพิทยาคม
8. โรงเรียนบ้านเด่นวัว

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาตากเขต 2 ดังนี้

1. โรงเรียนกลาโหมราชเสนา	32. โรงเรียนบ้านแม่โกนเกน	63. โรงเรียนรวมไทยพัฒนา 6
2. โรงเรียนขุนห้วยช่องแคบ	33. โรงเรียนบ้านแม่ดาว	64. โรงเรียนรวมไทยพัฒนา 3
3. โรงเรียนขุนห้วยบ้านรุ่ง	34. โรงเรียนบ้านแม่ดาวแพะ	65. โรงเรียนรวมไทยพัฒนา 4
4. โรงเรียนชุมชนบ้านท่าสองยาง	35. โรงเรียนบ้านแม่ปะ	66. โรงเรียนรวมไทยพัฒนา 5
5. โรงเรียนญาณวิศิษฐ์	36. โรงเรียนบ้านแม่ปะเหนือ	67. โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์
6. โรงเรียนดำนแม่ละเมาวิทยาคม	37. โรงเรียนบ้านแม่ระมาดบำรุง	68. โรงเรียนสรรพวิทยาคม
7. โรงเรียนท่านผู้หญิงวิไล	38. โรงเรียนบ้านแม่ระเมิง	69. โรงเรียนสามัคคีวิทยา
8. โรงเรียนทุ่งมะขามป้อม	39. โรงเรียนบ้านแม่อุตุ	70. โรงเรียนหมื่นฤชัย
9. โรงเรียนไทยรัฐวิทยา	40. โรงเรียนบ้านร่มเกล้า 3	71. โรงเรียนห้วยปลาหลด
10. โรงเรียนบ้านขุนห้วยแม่दान	41. โรงเรียนบ้านวาลย์	72. โรงเรียนห้วยโป่ง
11. โรงเรียนบ้านค้ำกิบาล	42. โรงเรียนบ้านสามหมื่น	73. โรงเรียนห้วยศาลาด
12. โรงเรียนบ้านจกปก	43. โรงเรียนบ้านหนองหลวง	74. โรงเรียนอรุณเมธา
13. โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ	44. โรงเรียนบ้านห้วยกะโหลก	75. โรงเรียนออกผาธุ
14. โรงเรียนบ้านช่องแคบ	45. โรงเรียนบ้านห้วยโป่ง	76. โรงเรียนอุ้มผางวิทยาคม
15. โรงเรียนบ้านทิกะเปือ	46. โรงเรียนบ้านห้วยหินฝน	
16. โรงเรียนบ้านทุ่งถ้ำ	47. โรงเรียนพบพระวิทยาคม	
17. โรงเรียนบ้านชงชัย	48. โรงเรียนพะเคีะ	
18. โรงเรียนบ้านปรอผาใต้	49. โรงเรียนแม่กาษา	
19. โรงเรียนบ้านประดาง	50. โรงเรียนแม่กุน้อย	
20. โรงเรียนบ้านป่าคาใหม่	51. โรงเรียนแม่กุวิทยาคม	
21. โรงเรียนบ้านปางसान	52. โรงเรียนแม่จะเรวิทยาคม	
22. โรงเรียนบ้านป่าไร่	53. โรงเรียนแม่จะเรสองแคว	
23. โรงเรียนบ้านป่าไร่เหนือ	54. โรงเรียนแม่ดาวใต้	
24. โรงเรียนบ้านปูแป้	55. โรงเรียนแม่ปะใต้	
25. โรงเรียนบ้านพะละ	56. โรงเรียนแม่ปะวิทยาคม	
26. โรงเรียนบ้านมอเกอ	57. โรงเรียนแม่พลุ	
27. โรงเรียนบ้านแม่กลองเก่า	58. โรงเรียนแม่ละเมา	
28. โรงเรียนบ้านแม่กลองน้อย	59. โรงเรียนแม่วะหลวง	
29. โรงเรียนบ้านแม่กลองใหม่	60. โรงเรียนแม่สละเหนือ	
30. โรงเรียนบ้านแม่กุหลวง	61. โรงเรียนแม่สอด	
31. โรงเรียนบ้านแม่กุเหนือ	62. โรงเรียนไม้กะพง	

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงาน
วิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2
**The Roles of Basic Education School Board Members in
Academic Administrative Function in Basic Schools under
Tak Educational Service Area Office 2**

ผู้วิจัย

นางนิตยา เคลือบวัง

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาการบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย

รศ.ดร.กล้า ทองขาว

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในบทบาทด้านการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

3. คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหมายถึง ประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษาตามกรอบแนวคิด 4 ประเภท ต่อไปนี้

3.1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น

3.1.2 ผู้แทนผู้ประกอบการ หรือ ผู้แทนศิษย์เก่า

3.1.3 ผู้แทนองค์กรชุมชน หรือ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.4 ผู้บริหารสถานศึกษา หรือ ผู้แทนครู

3.2 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการ หมายถึงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้

3.2.1 ด้านหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง มวลประสบการณ์ ที่สถานศึกษาจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติและคุณภาพการดำรงชีวิตที่ดี ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บน พื้นฐานของชีวิต เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของตนเอง บทบาทด้านหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การให้

ความเห็น ข้อเสนอแนะ และติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

3.2.2 ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดสวนหย่อม สวนเกษตร สวนสมุนไพร สวนวิทยาศาสตร์ สวนหนังสือ สวนป่าธรรมชาติ ที่พักผ่อนได้ร่มไม้ บทบาท ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมสนับสนุนและติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม เพื่อการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3.2.3 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการศึกษาที่ให้โอกาสผู้เรียนได้ค้นพบความรู้เอง สามารถสร้างความรู้ที่มีความหมายแก่ตนเอง ตามสิ่งที่ตนเองชอบและสนใจ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้เรียน มีการวางแผนและออกแบบกิจกรรม ตลอดจนจัดประสบการณ์อย่างมีความหมายและเป็นระบบ มุ่งประโยชน์สูงสุดให้เกิดแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ได้จากประสบการณ์จริง การฝึกปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นอย่างเต็มตามศักยภาพ บทบาทด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมสนับสนุนและติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3.2.4 ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้หมายถึง แหล่งข้อมูล ในสถานศึกษา เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ สวนสมุนไพร อุทยานวิทยาศาสตร์ฯลฯ และ แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เช่น พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น วัด มัสยิด สวนสาธารณะ ฯลฯ และ ข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ได้ด้วยตนเอง จากการได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ตามอัธยาศัยและต่อเนื่อง จนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และสุดท้ายก็เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ บทบาท ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมสนับสนุนและติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ในการจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3.2.5 ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ของชาวบ้าน ในท้องถิ่น ซึ่งได้มาจากประสบการณ์ และความเฉลียวฉลาดของชาวบ้าน รวมทั้งความรู้ที่สั่งสมมาแต่บรรพบุรุษ สืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ระหว่างการสืบทอดมีการปรับ ประยุกต์ และเปลี่ยนแปลง จนอาจเกิดเป็นความรู้ใหม่ตามสภาพการณ์ทางสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

บทบาทด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมสนับสนุนและติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3.2.6 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพ หมายถึง กระบวนการและการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เกี่ยวกับการระดมความคิดเห็นในวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ทิศทาง วิธีปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพ รวมถึงการควบคุม และการตรวจสอบคุณภาพโดยบุคลากรภายในสถานศึกษาเอง ตามเกณฑ์ที่ทีมงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องหรือสถานศึกษากำหนดขึ้น เพื่อให้รู้จุดบกพร่อง เพื่อการแก้ไขปรับปรุงกับเสริมจุดแข็งเพื่อให้สถานศึกษามีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น บทบาทด้านการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การรับทราบ ให้ข้อเสนอแนะและติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เกี่ยวกับการจัดระบบและการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ
5. ข้อมูลในแบบสอบถามนี้ ใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น จึงไม่มีผลกระทบต่อการทำงานและสถานภาพ ทางราชการของท่านแต่ประการใด คำตอบของแต่ละบุคคล ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับและนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น
6. เมื่อตอบเสร็จขอความกรุณาส่งคืนแบบสอบถามให้ผู้วิจัย โดยพับและเขียนส่งทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ปรากฏในซองที่จัดเตรียมไว้เรียบร้อยแล้ว

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือ การตอบแบบสอบถาม ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วยค่ะ

นางนิตยา เคลือบวัง
นักศึกษาระดับบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลง ช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความจริง

1. เพศ	☐ 1. ชาย	☐ 2. หญิง	1. _____
2. อายุ	☐ 1. ต่ำกว่า 30 ปี	☐ 4. 50 - 59 ปี	2. _____
	☐ 2. 30 - 39 ปี	☐ 5. มากกว่า 59 ปี	
	☐ 3. 40 - 49 ปี		
3. ระดับการศึกษา	☐ 1. ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	☐ 4. ปริญญาตรี	3. _____
	☐ 2. มัธยมศึกษา	☐ 5. ปริญญาโท	
	☐ 3. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	☐ 6. สูงกว่าปริญญาโท	
4. อาชีพ	☐ 1. รับราชการ	☐ 5. รัฐวิสาหกิจ	4. _____
	☐ 2. ลูกจ้าง	☐ 6. ครูอัตราจ้าง	
	☐ 3. เกษตรกร	☐ 7. ค้าขาย	
	☐ 4. รับจ้าง	☐ 8. อื่น ๆ (ระบุ)	
5. ท่านเป็นกรรมการสถานศึกษา ฐานะใด	☐ 1. ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนา พื้นที่		5. _____
	☐ 2. ผู้แทนผู้ปกครอง หรือ ผู้แทนศิษย์เก่า		
	☐ 3. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ ผู้แทนองค์กรชุมชน		
	☐ 4. ผู้บริหารสถานศึกษา หรือ ผู้แทนครู		
6. ท่านเป็นกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนนี้โดยวิธีใดเป็นหลัก(ตอบเพียง 1 ข้อ)	☐ 1. โดยความสมัครใจด้วยตนเอง	☐ 2. โดยการเลือกตั้ง	6. _____
	☐ 3. โดยผู้อื่นสนับสนุน โดยการทาบทาม/ขอร้องจากผู้บริหารโรงเรียน/หรือ ครู		
	☐ 4. โดยวิธีอื่น ๆ (ระบุ)		
7. ขนาดของสถานศึกษา	☐ ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียน 1-300 คน	☐ ขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป	7. _____

ตอนที่ 2   **ระดับการมี บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2**

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบมาตราประมาณค่า มีจุดหมายที่จะศึกษาการรับรู้ตามความเป็นจริงของท่าน เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

ในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ขอให้ท่านพิจารณาข้อความในแต่ละข้อแล้วใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง

- 5 หมายถึง ระดับการมีบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา มากที่สุด
 4 หมายถึง ระดับการมีบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา มาก
 3 หมายถึง ระดับการมีบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ปานกลาง
 2 หมายถึง ระดับการมีบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา น้อย
 1 หมายถึง ระดับการมีบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ที่	บทบาทตามอำนาจหน้าที่	ระดับการปฏิบัติ					ช่องที่ สำหรับ ใส่เครื่องหมาย
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1	
ก	กำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาของสถานศึกษา		/				

ความหมาย

ข้อ ก กำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาของสถานศึกษา แสดงว่าท่านมีบทบาท การ
กำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาของสถานศึกษา อยู่ ระดับมาก จึงกาเครื่องหมาย / ช่องระดับ
การมีบทบาท มาก ระดับการมีบทบาท = 4

ที่	บทบาทตามข้อ ก	ระดับการปฏิบัติ					รวม ได้กี่ ข้อ
		มาก ที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
1	ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางขั้นพื้นฐาน						8. ____
2	ให้ความเห็นชอบในการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางขั้นพื้นฐาน						9. ____
3	ติดตามประเมินผลในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางขั้นพื้นฐาน						10. ____
4	ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษาให้ตรงกับความต้องการ ของผู้เรียน						11. ____
5	ให้ความเห็นชอบในการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษาให้ตรงกับความต้องการ ของผู้เรียน						12. ____
6	ติดตามประเมินผลในการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษาให้ตรงกับความต้องการ ของผู้เรียน						13. ____
7	ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษาให้ตรงกับความต้องการ ของชุมชนและท้องถิ่น						14. ____

ที่	บทบาทความอำนาจหน้าที่	ระดับการปฏิบัติ					รวม คะแนน เต็ม 100
		มาก ที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
8	ให้ความเห็นชอบในการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษาให้ตรงกับความต้องการ ของชุมชนและท้องถิ่น						15. ____
9	ติดตามประเมินผลในการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษาให้ตรงกับความต้องการ ของชุมชนและท้องถิ่น						16. ____
10	ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ของสถานศึกษา ให้ข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม เพื่อการปรับปรุงและแก้ไข คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						17. ____
11	ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม เพื่อการปรับปรุงและแก้ไข คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						18. ____
12	ติดตามประเมินผลในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม เพื่อการปรับปรุงและแก้ไข คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						19. ____
13	ให้ข้อเสนอแนะในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม เพื่อการพัฒนาคุณภาพการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา						20. ____
14	ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม เพื่อการพัฒนาคุณภาพการ จัดการศึกษาของสถานศึกษา						21. ____

ที่	บทบาทของหน่วยงาน	ระดับการปฏิบัติ					รวม คะแนน
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
15	ติดตามประเมินผลในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						22. ____
16	<u>ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้</u> ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						23. ____
17	ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						24. ____
18	ติดตามประเมินผลในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						25. ____
19	ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						26. ____
20	ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						27. ____
21	ติดตามประเมินผลในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						28. ____

ที่	บทบาทตามหน่วยงานที่	ระดับการปฏิบัติ					จรรยา บรรณ วิชาชีพ
		มาก ที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1	
22	ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ ให้ข้อเสนอแนะในการจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัด การศึกษาของสถานศึกษา						29. ____
23	ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัด การศึกษาของสถานศึกษา						30. ____
24	ติดตามประเมินผลในการจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัด การศึกษาของสถานศึกษา						31. ____
25	ให้ข้อเสนอแนะ ในการจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา						32. ____
26	ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา						33. ____
27	ติดตามประเมินผลในการจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา						34. ____
28	ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ข้อเสนอแนะ ในการใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพ การจัดการศึกษาของสถานศึกษา						35. ____
29	ส่งเสริมสนับสนุนในการใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเพื่อเพื่อการปรับปรุงและแก้ไข คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						36. ____

ที่	บรรยายความสำคัญ	ระดับการปฏิบัติ					รวม คะแนน เต็ม
		ดีมาก 5	ดี 4	พอ 3	น้อย 2	น้อย 1	
30	ติดตามประเมินผลในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพื่อการปรับปรุงและแก้ไขคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						37. ____
31	ให้ข้อเสนอแนะในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						38. ____
32	ส่งเสริมสนับสนุนในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						39. ____
33	ติดตามประเมินผลในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						40. ____
34	ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา รับทราบการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา						41. ____
	ให้ข้อเสนอแนะการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา						42. ____
36	ติดตามประเมินผลการจัดระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา						43. ____
37	รับทราบเกี่ยวกับการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา						44. ____
38	ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา						45. ____

ที่	บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	ระดับการปฏิบัติ					องค์ประกอบ อื่น ๆ ที่
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
39	ติดตามประเมินผลการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา						46. ____

ตอนที่ 3 สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการ
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

คำชี้แจง โปรดระบุปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาดาก เขต 2 เพิ่มเติมตามความคิดเห็นของท่าน

บทบาทด้านการบริหารวิชาการ	สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
<p>1. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา</p>	<p>สภาพปัญหา .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>ข้อเสนอแนะ .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>2. ด้านการจัดบรรยากาศและ สภาพแวดล้อม</p>	<p>สภาพปัญหา .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>ข้อเสนอแนะ .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>3. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้</p>	<p>สภาพปัญหา .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>ข้อเสนอแนะ .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

บทบาทด้านการบริหารวิชาการ	สภาพปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
<p>4. ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้</p>	<p>สภาพปัญหา .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>ข้อเสนอแนะ .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>5. ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น</p>	<p>สภาพปัญหา .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>ข้อเสนอแนะ .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>6. ด้านการประกันคุณภาพ การศึกษา</p>	<p>สภาพปัญหา .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>ข้อเสนอแนะ .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามทุกข้อเป็นอย่างดีค่ะ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางนิตยา เคลือบวัง
วัน เดือน ปี เกิด	27 พฤษภาคม 2510
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	175 / 16 ถนนศรีพานิช ตำบลแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 63110
ประวัติการศึกษา	ศศ.บ (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2532
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสรรพวิทยาคม ตำบลแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 63110
ตำแหน่ง	ครู คศ. 2